

Budapest,

2006. április 24.,

hétfő

48. szám

Ára: 943,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
19/2006. (IV. 24.) IM r.	3882
20/2006. (IV. 24.) IM r.	3884
24/2006. (IV. 24.) KvVM r.	3884
18/2006. (IV. 24.) OM r.	3895
12/2006. (IV. 24.) AB h.	3898
63/2006. (IV. 24.) KE h.	3914
64/2006. (IV. 24.) KE h.	3914
65/2006. (IV. 24.) KE h.	3915
66/2006. (IV. 24.) KE h.	3915
67/2006. (IV. 24.) KE h.	3915
68/2006. (IV. 24.) KE h.	3915
69/2006. (IV. 24.) KE h.	3916
70/2006. (IV. 24.) KE h.	3916
71/2006. (IV. 24.) KE h.	3916
9/2006. (IV. 24.) KüM h.	3916
Az igazságügyi szakértői igazolványról	3882
A társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő kiadások, támogatások fejezeti kezelésű előirányzat pályázati úton történő felhasználása szabályozásáról szóló 21/2004. (V. 7.) IM rendelet módosításáról	3884
A környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról	3884
A szakmai és informatikai fejlesztési feladatok támogatásának igénylési rendjéről	3895
Az Alkotmánybíróság határozata	3898
Zimborás Károlyné főkonzuli felmentéséről	3914
Dr. Major István rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról	3914
Varga István rendkívüli és meghatalmazott nagykövet felmentéséről	3915
Varga Imre rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti kinevezéséről és megbízásáról	3915
Dr. Sztáray Péter András rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri kinevezéséről	3915
Rendőr dandártábornoki kinevezésről	3915
Rendőr dandártábornoki kinevezésről	3916
Rendőr dandártábornoki kinevezésről	3916
Rendőr dandártábornoki kinevezésről	3916
A Magyar Köztársaság és a Jemeni Köztársaság között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről Szánában, 2004. január 18-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 2006. évi XLII. törvény 2–3. §-a hatálybalépéséről	3916
Az Új Kézfogas Közalapítvány Alapító Okirata (egységes szerkezetben)	3917
Az Alkotmánybíróság közleménye	3922
Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye a 2006. május 1-je és május 31-e között alkalmazható üzemanyagokról	3922

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az igazságügy-miniszter 19/2006. (IV. 24.) IM rendelete

az igazságügyi szakértői igazolványról

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény 31. §-a (5) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) Az Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) az igazságügyi szakértő (a továbbiakban: szakértő) részére az e rendelet *mellékletében* meghatározott igazságügyi szakértői igazolványt (a továbbiakban: igazolvány) ad ki.

(2) Az igazolvány ID/2 méretű, laminált fóliával fedett papírkártya, amely a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott „B” okmányvédelmi kategóriába tartozik.

2. §

(1) Az igazolvány a szakértőnek az igazságügyi szakértői tevékenység végzésére való jogosultságát igazolja, és – a személyazonosság igazolását kivéve – egyéb személyi okmány felmutatása nélkül is tanúsítja a benne foglalt adatokat.

(2) Az igazolványt a szakértő kizárólag az igazságügyi szakértői tevékenysége során használhatja fel.

3. §

(1) A szakértő köteles az igazságügyi szakértői névjegyzékbe való felvételét követően a Minisztérium felhívására két darab, felismerésre alkalmas színes arcképet (igazolványképet) a Minisztérium rendelkezésére bocsátani.

(2) A szakértőnek az igazolványképet a személyazonosságának igazolására alkalmas hatósági igazolványa be-

mutatása mellett személyesen kell a Minisztériumhoz benyújtania.

4. §

(1) Az igazolványt a szakértő köteles megőrizni és eljárása során magánál tartani. Az igazolványt a kirendelő hatóság, a szakértő ügyfele, továbbá a szakértői vizsgálat túrésére kötelezett vagy a szakértői vizsgálatral érintett személy kérésére fel kell mutatni.

(2) Az igazolvány másra át nem ruházható, letétbe nem helyezhető, biztosítékkal nem adható és nem fogadható el.

5. §

(1) Az igazolvány visszavonásig érvényes.

(2) Az igazolvány érvénytelenné válik, ha a szakértőt törlik az igazságügyi szakértői névjegyzékből, továbbá ha az igazolvány megrongálódott, elveszett, eltulajdonították vagy megsemmisült (a továbbiakban együtt: érvénytelenség).

(3) A szakértő köteles az igazolvány megrongálódását, elvesztését, eltulajdonítását, megsemmisülését és az igazolványban feltüntetett adatokban bekövetkezett változás tényét haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül bejelenteni a Minisztériumnak, valamint ezzel egyidejűleg új igazolvány kiállítását kérni.

6. §

(1) Az új igazolvány kiadását a Minisztérium hivatalból vagy írásbeli kérelemre teljesíti.

(2) Az új igazolvány kiadása iránti kérelemhez adatváltozás esetén mellékelni kell a megváltozott adatot igazoló eredeti okiratot vagy annak hiteles másolatát.

7. §

(1) Az igazolványt be kell vonni, ha

- a szakértőt törlik az igazságügyi szakértői névjegyzékből,
- az igazolvány megrongálódott,
- az igazolvány adataiban változás következett be,
- az elveszett, eltulajdonított igazolvány előkerült.

(2) Az igazolvány bevonásáról a Minisztérium határozatban rendelkezik, amelynek kézhezvételét követően a szakértő köteles az igazolványt a határozatban megjelölt határidőn belül átadni a Minisztériumnak. A bevont igazolványt a Minisztérium szabályzatában foglaltak szerint meg kell semmisíteni.

8. §

A Minisztérium

- a) kiállítja az igazolványt, és azt a szakértőnek a személyazonosság és az átvétel igazolása mellett átadja,
 b) nyilvántartást vezet a kiállított igazolványokról,
 c) ha új igazolvány kiadásának alapjául szolgáló körülmény bekövetkezéséről tudomást szerez hivatalból, egyébként a szakértő bejelentése alapján gondoskodik az igazolvány bevonásáról és új igazolvány kiadásáról,
 d) intézkedik az érvénytelen igazolvány sorszáma és az érvénytelenség tényének az Igazságügyi Közlönyben történő közzététele iránt,
 e) ellátja a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben a biztonsági okmány kibocsátója részére előírt feladatokat.

9. §

- (1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.
 (2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az igazságügyi szakértők igazolványáról szóló 10/1994. (VIII. 5.) IM rendelet.

10. §

- (1) Az e rendelet hatálybalépését megelőzően kiadott igazságügyi szakértői igazolvány (a továbbiakban e §-ban:

igazolvány) bevonásáig vagy az e rendelet 1. §-a szerinti igazolványra (a továbbiakban e §-ban: új igazolvány) történő kicseréléséig érvényes. Az igazolvány megőrzésére, használatára és az azzal kapcsolatos bejelentésre a 4. és 5. § rendelkezéseit alkalmazni kell.

(2) Ha az igazolvány elveszett, eltulajdonították, megrongálódott vagy megsemmisült, a szakértő részére az e rendelet szerinti új igazolványt kell kiállítani.

(3) Az igazolvány új igazolványra történő kicserélésére hivatalból, a szakértői jogosultság külön jogszabály szerinti felülvizsgálata után kerül sor az igazolvány egyidejű bevonásával.

(4) Az igazolvány cseréje érdekében a szakértő köteles a Minisztérium felhívására két darab, felismerésre alkalmas színes arcképet (igazolványképet) a területi igazságügyi szakértői kamara részére átadni, amely a fényképet a szakértő egyedi azonosítására alkalmas módon továbbítja a Minisztérium részére.

(5) Az új igazolványt a Minisztérium a személyazonosság igazolása és az igazolvány egyidejű bevonása mellett adja át a szakértő részére. Az átvétel időpontjáról és helyéről a szakértő előzetes értesítést kap.

Dr. Petrétei József s. k.,

igazságügy-miniszter

Melléklet a 19/2006. (IV. 24.) IM rendelethez

Az igazságügyi szakértői igazolvány

Az igazolvány előlapja:

Az igazolvány hátlapja:

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM	
IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI IGAZOLVÁNY	
	(neve) (anyja neve) (szül. hely, idő) (nyilvántartási szám)
(igazolványkép)	
(igazolvány sorszáma)	

SZAKTERÜLETE:
<p>A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 137. §-a 2. pontjának e) alpontja alapján az igazságügyi szakértő a bírósági vagy más hatósági eljárásban közfeladatot ellátó személynek minősül.</p>

**Az igazságügy-miniszter
20/2006. (IV. 24.) IM
rendelete**

**a társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő kiadások,
támogatások fejezeti kezelésű előirányzat pályázati
úton történő felhasználása szabályozásáról szóló
21/2004. (V. 7.) IM rendelet módosításáról**

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 49. §-ának *o)* pontjában kapott felhatalmazás alapján – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

A társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő kiadások, támogatások fejezeti kezelésű előirányzat pályázati úton történő felhasználása szabályozásáról szóló 21/2004. (V. 7.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 4. §-ának (2) bekezdése a következő *e)* ponttal egészül ki:

[(2) Nem nyújthatnak be pályázatot azok a szervezetek, amelyek:]

„*e)* nem felelnek meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok – az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-ában meghatározott – általános és különös feltételeinek.”

2. §

A Rendelet 16. §-ának (1) bekezdése a következő *d)* ponttal egészül ki:

[(1) A döntést követően a támogatási szerződés megkötésének feltételei:]

„*d)* a rendezett munkaügyi kapcsolatok feltételeinek igazolására alkalmas iratok benyújtása.”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Petrétei József s. k.,
igazságügy-miniszter

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
24/2006. (IV. 24.) KvVM
rendelete**

**a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint
a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási
díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet
módosításáról**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. §-ának (13) bekezdésében, az

illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. §

(1) A környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A használt vagy hulladékká vált kenőolaj hasznosításával kapcsolatos termékdíj visszaigénylés esetében a kérelem előterjesztésekor a kérelemben megjelölt hasznosított (saját hasznosítás vagy hasznosításra átadott) hulladékolaj mennyiség után kell az igazgatási szolgáltatási díjat megfizetni. Amennyiben a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség vizsgálatát követően elfogadott és határozatban megállapított hasznosított mennyiség több, mint a kérelemben megjelölt, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség a befizetett és a befizetendő igazgatási szolgáltatási díj különbségét kiszabás alapján állapítja meg. Ez esetben az eljáró közigazgatási szerv a határozat meghozatalával egyidejűleg fizetési meghagyást (határozatot) bocsát ki.”

(2) Az R. 2. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A jogorvoslati eljárás díja – az (5)–(8) bekezdésben foglalt eset kivételével – e rendelet mellékletében meghatározott díjtétel 50%-a.”

(3) Az R. 2. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség által alapított vízvezetési, vízhasználati szolgalmi joggal terhelt ingatlan mindenkor tulajdonosa (használója) esetében a jogorvoslati eljárás díja ingatlanonként 5000 Ft.”

(4) Az R. 2. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A vízbázis védőterületét kijelölő határozat által érintett ingatlan mindenkor tulajdonosa (használója) vonatkozásában a jogorvoslati eljárás díja ingatlanonként 5000 Ft.”

2. §

(1) Az R. 3. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg az alábbi (3) bekezdéssel egészül ki, és az eredeti (3)–(6) bekezdés számozása (4)–(7) bekezdésre változik:

„(2) Az igazgatási szolgáltatási díjat – a (3) és (7) bekezdésben foglalt kivétellel – az eljárás kezdeményezésekor kell a kérelmezőnek megfizetnie.

(3) A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás összekapcsolása esetén az igazgatási szolgáltatási díjat az adott eljárási szakasz kezdeményezésekor kell a kérelmezőnek megfizetnie.”

(2) Az R. 3. §-ának eredeti (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az igazgatási szolgáltatási díj az eljáró közigazgatási szerv bevétele. Az e rendelet 1. mellékletének I. 16. pontjában szabályozott termékdíj-fizetési kötelezettség alóli mentesség engedélyezése esetében a megfizetett díj 40%-át az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség átutalja az illetékes felügyelőség részére.”

3. §

Az R. 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg az alábbi (2) bekezdéssel egészül ki, és az eredeti (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre változik:

„(1) A jogorvoslati eljárásban megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat az ügyfélnek teljes mértékben vissza kell téríteni, ha az első fokú hatóság által hozott határozat az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult.

(2) A díj visszatérítését hivatalból a jogorvoslati eljárás során hozott határozatban kell elrendelni. A visszatérítésről az első fokon eljáró hatóság gondoskodik.”

4. §

(1) Az R. 1. melléklete I. 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

7.	Hulladék hasznosítás engedélyezése [Hgt. 18. § (4) bekezdés]	300 000
----	--	---------

(2) Az R. 1. melléklete I. 11. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

11.	Helyhez kötött légszennyező pontforrás létesítése, meglévő bővítése, rekonstrukciója, felújítása, korszerűsítése, alkalmazott technológia váltásának, működésének megkezdésének engedélyezési eljárása [21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 9. §]	30 000/pontforrás
-----	---	-------------------

(3) Az R. 1. melléklete I. 12. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

12.	Helyhez kötött diffúz légszennyező forrás létesítése, meglévő bővítése, rekonstrukciója, felújítása, korszerűsítése, alkalmazott technológia váltásának, működésének megkezdésének engedélyezési eljárása [21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 10. §]	30 000/diffúz forrás
-----	---	----------------------

(4) Az R. 1. melléklete I. 20. pontjának 2. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

/20. Vízzelátási engedély, Fennmaradási engedély [Vgtv. 29. §, 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 15. §] [Vgtv. 28. § (1) bek., 72/1996. (V. 22.) Korm. rend. 3. §]/

2.	Tavak, illetve a 20.1. ponthoz nem tartozó tározók	30 000
----	--	--------

(5) Az R. 1. melléklete I. 20. pontjának 4. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép, és egyidejűleg az alábbi 5–8. alponttal egészül ki:

/20. Vízzelátási engedély, Fennmaradási engedély [Vgtv. 29. §, 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 15. §] [Vgtv. 28. § (1) bek., 72/1996. (V. 22.) Korm. rend. 3. §]/

4.	öntözési berendezések engedélyezési eljárása	7 500
5.	vízellátást (kivéve a 3. pont) és szennyvízelvezetést szolgáló közcélú vízellátási létesítmények – a beruházás költségéhez igazodva	
5.1.	0–100 000 000 Ft	60 000
5.2.	100 000 001–500 000 000 Ft	150 000
5.3.	500 000 001–2 400 000 000 Ft	300 000

	5.4.	2 400 000 000 Ft felett	450 000
	6.	vízellátást (kivéve a 3. pont) és szennyvízelvezetést szolgáló saját célú vízellátási- és szennyvízelvezetési létesítmények – a beruházás költségéhez igazodva	
	6.1.	üzemi vízellátási- és szennyvízelvezetési létesítmények, amelyek gazdálkodó szervezetek (üzemek, telephelyek stb.) vízellátását (kivéve 3. pont) és szennyvízelvezetését biztosítják – a beruházás költségéhez igazodva	
	6.1.1.	0–100 000 000 Ft	60 000
	6.1.2.	100 000 001–500 000 000 Ft	150 000
	6.1.3.	500 000 001–2 400 000 000 Ft	300 000
	6.1.4.	2 400 000 000 Ft felett	450 000
	6.2.	a 6.1. pontba nem tartozó egyéb saját célú vízellátási- és szennyvízelvezetési létesítmények, 5 m ³ /nap kapacitás felett	30 000
	7.	víz tisztítást, szennyvíztisztítást szolgáló közcélú és saját célú vízellátási- és szennyvízelvezetési létesítmények	
	7.1.	ÉME engedéllyel rendelkező technológia esetén	30 000
	7.2.	egyedileg tervezett berendezés esetén a beruházás költségéhez igazodva	
	7.2.1.	0–100 000 000 Ft	60 000
	7.2.2.	100 000 001–500 000 000 Ft	150 000
	7.2.3.	500 000 001–2 400 000 000 Ft	300 000
	7.2.4.	2 400 000 000 Ft felett	450 000
	8.	Szennyvíz előtisztításhoz szükséges berendezés engedélyezése [72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 3. § (12) bek.]	
	8.1.	ÉME engedéllyel rendelkező berendezések	10 000
	8.2.	egyedileg tervezett berendezés esetén, a beruházás költségéhez igazodva:	
	8.2.1.	3 000 000 forintig	30 000
	8.2.2.	3 000 001–10 000 000 forint között	50 000
	8.2.3.	10 000 001 forinttól	100 000

”

(6) Az R. 1. melléklete I. 26. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

26.		A használt vagy hulladékká vált kenőolaj hasznosításával kapcsolatos termékdíj visszaigénylés [53/2003. (IV. 11.) Korm. rend. 8. § (4) bekezdés] – hasznosított (saját hasznosítás vagy hasznosításra átadott) hulladékolaj mennyisége kilogrammban	
	1.	5 000-ig	10 000
	2.	5 001–25 000-ig	50 000
	3.	25 001–50 000-ig	100 000
	4.	50 001–75 000-ig	150 000
	5.	75 001–100 000-ig	200 000
	6.	100 001–150 000-ig	300 000
	7.	150 001–200 000-ig	400 000
	8.	200 001–300 000-ig	600 000
	9.	300 001–400 000-ig	800 000
	10.	400 001–500 000-ig	1 000 000
	11.	500 001–1 000 000-ig	2 000 000
	12.	1 000 001–2 000 000-ig	4 000 000
	13.	2 000 001 felett	5 000 000

”

(7) Az R. 1. melléklete I. 27. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

27.	Kármentesítési eljárás [219/2004. (VII. 21.) Korm. rend.] A kármentesítési eljárás több szakaszára egyidejűleg hozott döntés esetén az eljárási díjak összeadódnak		
	1.	Tényfeltárási terv engedélyezése 22. § (5) bek.	100 000
	2.	Tényfeltárási záródokumentáció elbírálása 25. § (1) bek., a szennyezettség mértékétől függően (A 2.1. és a 2.2. alpontokat a szennyezettség jellegétől függően külön-külön vagy együttesen kell alkalmazni.)	
	2.1.	A földtani közeg (talaj) (B) szennyezettségi határértékét, vagy ha $(A_b) > (B)$, az (A_b) bizonyított háttér-koncentrációt meghaladó szennyezett térfogatrész m^3 -ben meghatározott mennyiségétől függően	
	2.1.1.	0–5 000 m^3	50 000
	2.1.2.	5 001–10 000 m^3	100 000
	2.1.3.	10 001–50 000 m^3	300 000
	2.1.4.	50 001 m^3 felett	500 000
	2.2.	A felszín alatti víz (B) szennyezettségi határértékét, vagy ha $(A_b) > (B)$, az (A_b) bizonyított háttér-koncentrációt meghaladó szennyezett terület-rész felszíni vetülete m^2 -ben meghatározott kiterjedésétől függően	
	2.2.1.	0–1 000 m^2	50 000
	2.2.2.	1 001–10 000 m^2	300 000
	2.2.3.	10 001 m^2 felett	500 000
	3.	Műszaki beavatkozási terv elbírálása 26. § (2) és (3) bek., a beruházás költségétől függően	
	3.1.	5 000 000 Ft alatt	50 000
	3.2.	5 000 001–10 000 000 Ft	75 000
	3.3.	10 000 001–100 000 000 Ft	150 000
	3.4.	100 000 001–500 000 000 Ft	500 000
	3.5.	500 000 001–1 000 000 000 Ft	1 500 000
	3.6.	1 000 000 001–10 000 000 000 Ft	3 000 000
	3.7.	10 000 000 001 Ft fölött	5 000 000
	4.	Kármentesítési határozat módosítása	
	4.1.	A kármentesítés végrehajtására vonatkozó határozat határidejének módosítása 21. § (10) bek.	Az adott kármentesítési szakasz eljárási díjtételének 10%-a
	4.2.	A kármentesítési tervtől való eltérés, a terv módosításának elbírálása 23. § (3) bek., illetve 26. § (6) bek.	Az adott kármentesítési szakasz eljárási díjtételének 50%-a
	5.	Műszaki beavatkozási záródokumentáció elbírálása 28. § (2) bek.	A 3.1–3.7. tételek 50%-a
	6.	Kármentesítési monitoring terv elbírálása önálló határozat alapján 29. § (1) bek., valamint egy adott kármentesítési szakaszra adott határozat részeként, illetve azon belül az elfogadott monitoring terv módosítása 25. § (1) bek. d) pont, 28. § (2) bek. d) pont, 29. § (1) bek.	50 000
	7.	Kármentesítési monitoring záródokumentáció elbírálása 30. § (7) bek.	100 000
	8.	Tartós környezeti károsodás felülvizsgálata az ügyfél kérésére 33. § (5) bek. c) pont	75 000

(8) Az R. 1. melléklete I. 28. pontjának 3. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[28. Védett vagy fokozottan védett természeti területen hatósági engedélyhez kötött, a jogszabályban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos eljárás: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 38. § (1) bekezdésének]

	3.	i) pontja:	
	3.1.	versenyrendszerben szervezett, nem kizárólag kijelölt turistaútvonalakat érintő verseny rendezéséhez 500 fő felett	50 000
	3.2.	500 fő felett kizárólag külterületen zajló tömegsportesemények rendezéséhez	50 000
	3.3.	kerékpár használatával megvalósuló sporttevékenység folytatásához a résztvevők száma alapján:	
	3.3.1.	50–100 fő között	10 000
	3.3.2.	100 fő felett	25 000
	3.4.	20 cm ³ -nél nagyobb hengerűrtartalmú belső égésű motorral hajtott eszköz felhasználásával megvalósuló technikai jellegű sporttevékenység folytatásához	100 000

(9) Az R. 1. melléklete I. 33. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

33.		Védett és rendszeresen hasznosított állatfaj fenntartható hasznosítására vonatkozó engedélyezési eljárás [Tvt. 44. § (4) bekezdése]	2 forint/kilogramm
-----	--	---	--------------------

(10) Az R. 1. melléklete I. 35. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

35.		A nem kutatási célú barlangi bűvármerüléshez szükséges engedélyezési eljárás [Tvt. 51. § (3) bekezdésének c) pontja]	10 000
-----	--	--	--------

(11) Az R. 1. melléklete I. 38. pontjának 4. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[38. A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény (CITES) kapcsolatos engedélyek (bizonylatok) kiállítása:]

4.		Tenyésztői bizonylat kiállítása szaporulat bejelentése esetén, bejelentésként és fajonként [271/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. § (7) bek.]:	5 000
----	--	--	-------

(12) Az R. 1. melléklete I. 39. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

39.		Környezetvédelmi engedélyezési, illetve egységes környezethasználati engedélyezési eljárást megelőző előzetes vizsgálat	250 000
-----	--	---	---------

(13) Az R. 1. melléklete I. 41. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

41.		Az 1–39. pontban foglalt engedélyek módosítási eljárása, ha az csak az engedélyes adataiban bekövetkezett változások miatt szükséges	5 000/engedély
-----	--	--	----------------

(14) Az R. 1. melléklete I. pontja a következő 43. ponttal kiegészül:

43.		A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 74. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján lefolytatott, a működési engedély kiadására vonatkozó eljárás	A II–V. pontban meghatározott díjtétel
-----	--	---	--

(15) Az R. 1. melléklete III. 2. pontjának 2. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[2. Fémek termelése és feldolgoása 2.1. és 2.2. pont kivételével]

2.2.	Fémek és műanyagok felületi kezelésére szolgáló létesítmények elektrolitikus vagy kémiai folyamatokkal, ahol az összes kezelőkád térfogata meghaladja a 30 m ³ -t.	1 500 000
------	---	-----------

(16) Az R. 1. melléklete III. 5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

5.	Papíripar, textilipar, élelmiszeripar	1 200 000
----	---------------------------------------	-----------

(17) Az R. 1. melléklete III. 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

7.	Nagy létszámú állattartás	500 000
----	---------------------------	---------

(18) Az R. 1. melléklete III. 10. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

10.	Egységes környezethasználati engedély módosítási eljárása a 11. pont kivételével	
1.	A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 20. § (8), (9) bekezdésében foglalt felülvizsgálat	1–9. pontban foglalt díjtétel 50%-a
2.	Nem jelentős változás [314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 20. § (10) bekezdése]	15 000
3.	Egységes környezethasználati engedélybe foglalt, külön jogszabályban előírt engedélyek módosítása [314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdése]	1–9. pontban foglalt díjtétel 10%-a

(19) Az R. 1. mellékletének V. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„A kérelmezőnek a II–IV. pontban meghatározott igazgatási szolgáltatási díj összegének 75-75%-át kell megfizetni igazgatási szolgáltatási díjként, ha környezeti hatásvizsgálat és egységes környezethasználati eljárás lefolytatása is szükséges (összevont, illetve összekapcsolt eljárás).”

5. §

Az R. 1. mellékletének

- a) II. pontja helyébe e rendelet 1. számú melléklete,
- b) IV. pontja helyébe e rendelet 2. számú melléklete lép.

6. §

(1) E rendelet – a (2) bekezdés kivételével – a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) E rendelet 4. § (9) bekezdése a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az R.

- a) 6. §-ának d) pontja,
- b) 1. melléklete I. 20. pontjának 3. alpontjából a „vízellátás” szövegrész,
- c) 1. melléklete I. 37. pontja,
- d) 1. melléklete I. táblázatot követő 4. alpont,
- e) 1. melléklet III. 11. pontjából a „személyes” szövegrész.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet a 24/2006. (IV. 24.) KvVM rendelethez

[1. melléklet II. pontja a 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelethez]

„II. Környezeti hatásvizsgálat alapján végezhető tevékenységek engedélyezésének igazgatási szolgáltatási díjai

Sorszám		Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
1.		Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat az 1.1. pont kivételével	650 000
	1.1.	Erdőterület igénybevétele – nem termőföldként való további hasznosítás esetén 30 ha-tól, – termőföldként való további hasznosítás esetén 50 ha-tól	800 000
2.		Bányászat	1 350 000
3.		Papíripar	1 200 000
4.		Vegyipar	
	4.1.	Szén vagy bitumenpala elgázosítása vagy cseppfolyósítása 500 t/nap szén vagy bitumenpala felhasználástól	1 350 000
	4.2.	Komplex vegyiművek, azaz olyan létesítmények, amelyekben több gyártóegység funkcionálisan összekapcsolva csatlakozik egymáshoz, és amelyekben kémiai átalakítási folyamatokkal ipari méretben történik	2 250 000
5.		Kőolaj-feldolgozás, nukleáris ipar	2 250 000
6.		Nemfém ásványi termék gyártás	1 800 000
7.		Fémipar a 7.1. pont kivételével	1 800 000
	7.1.	Nemvas fémek előállítása ércből, koncentrátumokból vagy másodlagos nyersanyagokból kohászati, vegyi vagy elektrolitikus eljárásokkal	900 000
8.		Villamosenergia-, gőz-, vízellátás a 8.1. és 8.2. pont kivételével	900 000
	8.1.	Hőerőmű 20 MW villamos teljesítménytől, egyéb égető berendezés 300 MW kimenő hőteljesítménytől	2 250 000
	8.2.	Atomerőmű, atomreaktor, valamint atomerőmű, atomreaktor üzemidejének meghosszabbítása, továbbá atomerőmű, atomreaktor felhagyása, azaz a nukleáris üzemanyag és a létesítmény egyéb radioaktív és radioaktív anyaggal szennyezett alkotórészeinek végleges eltávolítása	3 000 000
9.		Szállítás, raktározás a 9.1. és 9.2. pont kivételével	900 000
	9.1.	Országos közforgalmú vasútvonal	1 350 000
		Repülőtér 2100 m alaphosszúságú futópályától	
		Földgáz tárolása 200 ezer m ³ osztároló kapacitástól	
		Vegyi termék tárolása 200 ezer t osztároló kapacitástól	
	9.2.	Gyorsforgalmi út (autópálya, autótút)	1 800 000
		Négy- vagy több forgalmi sávú út, legalább 10 km hosszan egybefüggő új pályától	

Sorszám		Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
10.		Egyéb közösségi szolgáltatás a 10.1. pont kivételével	1 350 000
	10.1.	Veszélyes hulladék ártalmatlanító (lerakás, égetés, kémiai és biológiai kezelés) létesítmény	2 250 000
11.		Sport	750 000
12.		Nómenklatúrába nem besorolt tevékenységek, illetve létesítmények a 12.1. és 12.2. pont kivételével	1 350 000
	12.1.	Halastó vagy tórendszer, ha több mint 30 ha-on fed országos jelentőségű védett természeti területet	650 000
	12.2.	Kutató vagy oktató atomreaktor, valamint ezek felhagyása, ideértve minden nukleáris üzemanyag és a létesítmény egyéb radioaktív és radioaktívan szennyezett alkotórészeinek végleges eltávolítását	1 800 000
13.		Környezetvédelmi engedély módosítási eljárása	Az 1–12. pontban foglalt díjtétel 50%-a
14.		A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 11. § (3) bekezdésében foglalt felülvizsgálat	Az 1–12. pontban foglalt díjtétel 50%-a
15.		Környezetvédelmi engedélybe foglalt, külön jogszabályban előírt engedélyek módosítása [314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (5) bekezdése]	Az 1–12. pontban foglalt díjtétel 10%-a
16.		Az engedélyes adataiban bekövetkezett változások miatti módosítási eljárás	15 000

”

2. számú melléklet a 24/2006. (IV. 24.) KvVM rendelethez

[1. melléklet IV. pontja a 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelethez]

„IV. Azon tevékenységek engedélyezésének igazgatási szolgáltatási díjai, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása

Sorszám		Azon tevékenységek, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
1.		Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	650 000
2.		Bányászat	1 200 000
3.		Élelmiszeripar	1 200 000
4.		Textilipar	1 200 000
5.		Bőripar	1 650 000
6.		Papíripar	1 200 000

Sorszám		Azon tevékenységek, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
7.		Vegyipar a 7.1. pont kivételével	1 650 000
	7.1.	Kokszólómű (száraz szénleparlás)	1 200 000
		Kenőanyag előállítása kőolajból 15 ezer t/év késztermék előállításától	
		Cellulózgyártás	
		Szénszálgyártás 20 t/nap késztermék előállításától	
8.		Nemfém ásványi termék gyártás a 8.1. és 8.2. pont kivételével	1 650 000
	8.1.	Üveg- és üvegszálgyártás 20 t/nap olvasztó kapacitástól	1 200 000
		Kerámiatermék, kerámiaacsempe és -lap, égetett agyag építőanyag-gyártás 75 t/nap gyártási kapacitástól, illetve ahol a kemence térfogata a 4 m ³ -t, és abban az árusűrűség a 300 kg/m ³ -t meghaladja	
	8.2.	Ásványi anyagok olvasztása, beleértve az ásványi szál gyártását is 20 t/nap olvasztó kapacitástól	750 000
9.		Fémipar a 9.1. és 9.2. pont kivételével	750 000
	9.1.	Vas- és acélöntöde 20 t/nap termelési kapacitástól	1 200 000
		Nyomtatott áramkör előállítása automata gépsoron	
		Közúti gépjármű gyártása (gyártás, összeszerelés, motorgyártás) 10 ezer db/év késztermék előállításától	
		Hajógyártás (szabadidő-, sporthajó gyártása nem tartozik ide)	
		Vasúti kötőpályás jármű gyártása 5700 kg felszállósúly feletti légi járművek gyártása és nagyjavítása	
	9.2.	Fémek és műanyagok felületkezelése elektrolitikus vagy kémiai folyamatokkal 20 ezer m ² /év felület kezelésétől, vagy ahol az összes kezelőkád térfogata meghaladja a 30 m ³ -t	1 500 000
		Akkumulátorgyártás	
10.		Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás a 10.1. pont kivételével	750 000
	10.1.	Vízerőmű 5 MW villamos teljesítménytől; vízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegkötés nélkül	1 500 000
		Geotermikus erőmű 20 MW villamos teljesítménytől; ásvány-, gyógy- és ivóvízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegkötés nélkül	
		Hőenergiát termelő létesítmény (gőz és melegvíz előállítása) 50 MW kimenő teljesítménytől	
11.		Kereskedelem	1 200 000
12.		Járműjavítás	750 000
13.		Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	750 000

Sorszám		Azon tevékenységek, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
14.		Szállítás, közlekedés a 14.1. pont kivételével	750 000
	14.1.	Országos közúthálózati kategóriába sorolható út, ha	1 200 000
		– 50 ha-nál nagyobb erdőtümböt szel át, vagy	
		– védett természeti területen halad át, vagy	
		– gyógyhelyen a tervezett átlagos napi forgalom 1800 egységjármű vagy annál több	
		Vasúti pályaudvar	
		Nyilvános repülőtér és polgári célú nem nyilvános repülőtér 800 m alaphosszúságú szilárd burkolatú futópályától; védett természeti területen hosszmegekötés és burkolatra való tekintet nélkül	
15.		Raktározás, tárolás	1 200 000
16.		Közigazgatás, védelem a 16.1. pont kivételével	750 000
	16.1.	Állami repülések céljára szolgáló repülőtér 800 m alaphosszúságú futópályától; védett természeti területen hosszmegekötés és burkolatra való tekintet nélkül	1 200 000
17.		Szennyvízkezelés a 17.1. pont kivételével	1 200 000
	17.1.	Szennyvíziszap biológiai kezelése 4 ezer t/év kapacitástól	750 000
18.		Hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltatás a 18.1. és 18.2. pont kivételével	1 650 000
	18.1.	Fémhulladék gyűjtőhely (beleértve az autóröncstelepeket) fémfeldolgozással vagy újrahasznosításra történő előkészítéssel 5 db/nap gépjárműtől vagy 5 t/nap kapacitástól	750 000
	18.2.	Nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól	1 200 000
		Állati hulladék temető	
19.		Szórakoztatás, kultúra, sport	750 000
20.		Nómenklatúrába nem besorolt tevékenységek, illetve létesítmények	
	20.1.	„A” típusú izotóplaboratórium	1 650 000
	20.2.	Mélyfúrás kiépített fúrólétesítménnyel 650 m fúrési mélységtől (ha nem más hatásvizsgálat kötelees tevékenység része) vízbázis védőövezetén vagy védett természeti területen	750 000
		Szabadtéri létesítmény motorok, turbinák és reaktív motorok próbapadon történő vizsgálatához 500 kN tolóerőtől vagy ha a kapacitás egy időben legalább 10 MW	750 000
		Állandó szabadtéri próbapálya motoros járművek részére 3 ha területfoglalástól, védett természeti területen méretmegekötés nélkül	750 000
		Ipari, raktározási célú építmények elhelyezésére szolgáló terület kialakítása (műszaki infrastruktúrával való ellátása) más célra használt területen 3 ha-tól; védett természeti területen méretmegekötés nélkül	750 000
		Távközlési adó (antennatorony) védett természeti területen	750 000
	20.3.	Duzzasztómű vagy víztározó 1 millió m ³ duzzasztott, illetve tározott vízmennyiségtől; vízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegekötés nélkül	1 200 000

Sorszám		Azon tevékenységek, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (Ft)
(fő)	alszám		
	20.4.	Vízbesajtolás felszín alatti vízbe	1 200 000
	20.5.	Területi vízrendezés beépítésre nem szánt területen	750 000
		– síkvidéken 500 ha-tól,	
		– dombvidéken 300 ha-tól,	
		– vízbázis védőövezetén, település külterületén lévő védett természeti területen méretmegkötés nélkül	
		Halastó vagy tórendszer 30 ha-tól; vízbázis védőövezetén, védett természeti területen vagy annak védőövezetén méretmegkötés nélkül	650 000
		Állóvíz- és holtágszabályozás 5 ha szabályozandó vízfelülettől vagy 1 km partvonal hosszától; vízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegkötés nélkül	750 000
		Folyószabályozás vagy folyócsatornázás 3 fkm-től; kanyarátvágás esetén vagy vízbázis védőövezetén, védett természeti területen, természeti területen hosszmegkötés nélkül	750 000
		Vízfolyásrendezés (kivéve az eredeti vízelvező képesség helyreállítására irányuló, fenntartási célú iszapeltávolítást és rézsűrendezést) 1 km vízfolyáshossztól; vízbázis védőövezetén 50 m vízfolyáshossztól, védett természeti területen méretmegkötés nélkül	750 000
		A II. pontban vagy a IV. pontban 1–20.5. alpontokba nem tartozó építmény vagy építményegyüttes beépített, vagy beépítésre szánt területen, 3 ha területfoglalástól vagy 300 parkolóhelytől	750 000
	20.6.	A II. pontban felsorolt tevékenység, illetve létesítmény, ha azt legfeljebb két évig, kizárólag vagy főként új módszerek vagy termékek kifejlesztésére vagy kipróbálására végzik, illetve hozzák létre	1 200 000
	20.7.	A II. és IV. pontban felsorolt tevékenység vagy létesítmény jelentős módosítása kivéve, ha a módosítás a II. pontba tartozó környezeti hatásvizsgálat kötelező tevékenység vagy létesítmény megvalósítása	Eredeti díjtétel 60%-a
	20.8.	A IV. pontban felsorolt, az itt feltüntetett mennyiségi küszöbérték alatti tevékenység bővítése, ha az a bővítés következtében eléri vagy meghaladja a küszöbértéket, és a bővítés egyúttal legalább 25%-os növekedést jelent a tevékenység megvalósítására vonatkozó engedélyben meghatározott nagysághoz képest	Eredeti díjtétel 100%-a
21.		Környezetvédelmi engedély módosítási eljárása	Az 1–20. pontban foglalt díjtétel 50%-a
22.		A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 11. § (3) bekezdésében foglalt felülvizsgálat	Az 1–20. pontban foglalt díjtétel 50%-a
22.		Környezetvédelmi engedélybe foglalt, külön jogszabályban előírt engedélyek módosítása [314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (5) bekezdése]	Az 1–20. pontban foglalt díjtétel 10%-a
23.		Az engedélyes adataiban bekövetkezett változások miatti módosítási eljárás	15 000

„

**Az oktatási miniszter
18/2006. (IV. 24.) OM
rendelete**

**a szakmai és informatikai fejlesztési feladatok
támogatásának igénylési rendjéről**

A Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: a Törvény) 5. számú mellékletének 28. pontjában foglalt felhatalmazás alapján – a belügyminiszter és a pénzügyminiszter véleményének kikérésével –, figyelemmel a Törvény 12. § (1) bekezdésére, valamint a 30. § (1) bekezdésének *a)–d)* pontjára, a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet hatálya

a) a helyi önkormányzatokra,

b) a külön törvényben meghatározott nevelési-oktatási feladatot ellátó intézményt fenntartó egyházi jogi személyre, társadalmi szervezetre, alapítványra, közalapítványra, kisebbségi önkormányzatra, közhasznú társaságra, gazdasági társaságra és a közoktatási közfeladatot alaptevékenységként végző, a személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozóra,

c) a központi költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményekre, a nem állami felsőoktatási intézményekre, valamint

d) az *a)–c)* pont alatt felsorolt szervezetek (a továbbiakban együtt: fenntartó) által fenntartott nevelési-oktatási intézményekre terjed ki.

(2) A fenntartó hardvereszközök megszerzése érdekében 2350 Ft/tanuló támogatásrészét igényelhet a Törvény 3. számú mellékletének 16. *b)–c)*, 17. *a)*, 19. *a)* és 19. *d)* pontjában meghatározott, iskolai nappali rendszerű 5–13. évfolyamon oktatásban részesülő tanulók létszáma után.

(3) A fenntartó iskolai adminisztrációs és ügyviteli szoftver bevezetésével, illetve a felhasználási jog rendelkezésszerű, hatékony felhasználásához szükséges egyéb szolgáltatásokkal, valamint a szoftverek folyamatos üzemeltetésével (a továbbiakban együttesen: szoftvereszköz) kapcsolatos költségek megfizetése érdekében, a Törvény 3. számú mellékletének 16. *a)–c)*, 17. *a)*, 18. *a)–b)*, 19. *a)* és 19. *d)* pontjában meghatározott, iskolai nappali rendszerű 1–13. évfolyamon oktatásban részesülő tanulók létszáma után

a) 2550 Ft/tanuló támogatásrészét igényelhet, amennyiben az adott nevelési-oktatási intézmény feladatellátási helye olyan településen működik, amelynek lakosság száma nem éri el az 1500 főt,

b) 1400 Ft/tanuló támogatásrészét igényelhet, amennyiben az adott nevelési-oktatási intézmény feladatellátási helye olyan településen működik, amelynek lakosság száma eléri vagy meghaladja az 1500 főt.

(4) A fenntartó 1200 Ft/gyermek támogatásrészét igényelhet az általa fenntartott óvodai intézményekben meglévő, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kot.) 47. § *g)* pontja szerinti eszközeinek, felszereléseinek korszerűsítésére, továbbá informatikai fejlesztésekre, működéssel összefüggő beszerzésekre a Törvény 3. számú mellékletének 15. pontja alapján óvodai nevelésben részesülő gyermekek létszáma után.

(5) A fenntartó az általa fenntartott nevelési-oktatási intézményekben meglévő, a Kot. 48. § (1) bekezdés *a)* pontjának 9. alpontja szerinti eszközeinek, felszereléseinek korszerűsítésére, továbbá informatikai fejlesztésekre, működtetéssel összefüggő beszerzésekre 600 Ft/tanuló támogatásrészét igényelhet a Törvény 3. számú mellékletének a 16. *a)–d)* és 17. *a)*, valamint 18. *a)–b)* pontjában meghatározott nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevők, valamint a 19. *a)* és *d)* pontjában meghatározott kollégiumi ellátásban részesülők létszáma után.

2. §

(1) Az informatikai eszközök használata, beszerzése által megvalósuló fejlesztési feladatok összehangjának megteremtése érdekében az oktatási miniszter (a továbbiakban: miniszter) Programtanácsot működtet.

(2) A Programtanács feladatára és működésére a közoktatási intézmények informatikai fejlesztését szolgáló, kötött felhasználású támogatás felhasználásával történő beszerzések igénylési rendjéről szóló 3/2005. (III. 1.) OM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-ában foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

3. §

A fenntartónak az 1. § (2) bekezdés szerinti támogatásrészről

a) a Rendelet 3. §-a szerint létrejött bérleti jogviszony alapján öt terhelő éves használati díjfizetési kötelezettséget kell teljesítenie; illetve ilyen jogviszony hiányában, valamint a támogatásrész e pont szerinti felhasználását követően fennmaradó részről

b) a nevelési-oktatási intézmény igényeinek figyelembevételével igényelt, és a Programtanács által meghatározott követelményeknek megfelelő hardvereszköz – a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) rendelkezéseit figyelembe véve – bérleti konstrukció keretében kell beszereznie.

4. §

(1) Az 1. § (3) bekezdés szerinti támogatásrészre a Rendelet 4. § (1)–(3) bekezdéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) Ha a nevelési-oktatási intézményben a Rendelet alapján szoftvereszköz nem került bevezetésre, illetve, ha a fenntartó a nevelési-oktatási intézménynél alkalmazásban lévő szoftvereszköz helyett egy másik akkreditált szoftvereszközt kíván bevezetni, a fenntartó a szoftvereszközök nyilvánosságra hozatalát követő negyvenöt napon belül az általa fenntartott nevelési-oktatási intézmények mindegyikének részvételével egyeztető tárgyalást folytat le, amelynek során a részt vevő intézmények igényeinek összehangolásával kiválasztja a megfelelő szoftvereszközt.

(3) Az egyeztető tárgyalásról az azon részt vevő nevelési-oktatási intézmények és a fenntartó által aláírt jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv tartalmazza a kiválasztott szoftvereszközt, amelyet a fenntartó – a Kbt. előírásait figyelembe véve – a jegyzőkönyv lezárását követően haladéktalanul megrendel, vagy a megrendelése érdekében szükséges közbeszerzési eljárást haladéktalanul megkezd. Ha a fenntartó az 1. § (3) bekezdése szerinti normatívát nem kívánja igénybe venni, az egyeztető tárgyalásról készült jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a fenntartó e döntésének indokait. Nem szükséges egyeztető tárgyalást lefolytatni, ha a fenntartó a nevelési-oktatási intézménynél a Rendelet alapján bevezetett szoftvereszközt tartja továbbra is alkalmazásban.

5. §

A fenntartó az 1. § (4)–(5) bekezdése szerinti támogatás terhére – a Kbt. előírásait figyelembe véve – a nevelési-oktatási intézmények javára azok szakmai és informatikai fejlesztési feladatait szolgáló eszközöket bármely, az azt forgalmazó gazdálkodó szervezettől jogosult beszerezni.

6. §

A fenntartó az 1. § (2)–(5) bekezdése szerint támogatásrészre vonatkozó beszerzéseiről az EDUCATIO Társadalmi Szolgáltató és Közhasznú Társaságot az Oktatási Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) hivatalos honlapján nyilvánosságra hozott adatlapon legkésőbb 2006. december 15-ig tájékoztatja.

7. §

(1) Az 1. § (1) bekezdésének *a*) pontja szerinti fenntartó az 1. § (2)–(5) bekezdés szerinti támogatásrészre vonatkozó igényét folyamatosan, de legkésőbb 2006. szeptember

30-ig nyújthatja be egy eredeti és három másolati példányban a Magyar Államkincstár területileg illetékes Igazgatóságához (a továbbiakban: Igazgatóság) a *mellékletben* szereplő igénylőlapon.

(2) Az Igazgatóság megvizsgálja a benyújtott igények szabályszerűségét és – hiányosság(ok) észlelése esetén – a benyújtást követő 5 munkanapon belül hiánypótlásra szólítja fel a fenntartót. Hiánypótlásra a hiánypótlási felszólítás kézhezvételétől számított nyolc napon belül van lehetőség.

(3) Az Igazgatóság az igényeket az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 64/B. §-ának (3) bekezdésében meghatározott vizsgálatának lezárását követően – annak eredményéről szóló tájékoztatásának becsatolásával – egy eredeti és kettő másolati példányban 5 napon belül megküldi a Belügyminisztérium részére.

(4) A Belügyminisztérium a beérkező fenntartói igények feldolgozását követően a támogatások összegeit összesíti. A támogatás folyósításáról a Belügyminisztérium utalványozása alapján a Magyar Államkincstár gondoskodik.

8. §

(1) A jelen rendelet szerinti támogatás forrása az 1. § (1) bekezdésének *b*)–*c*) pontja szerinti fenntartók vonatkozásában a Törvény XX. Fejezet, 11. cím, 2. alcím, 3. jogcímcsoport „Közoktatási célú humánszolgáltatás” előirányzata.

(2) Az 1. § (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti fenntartó az 1. § (2)–(5) bekezdés szerinti támogatásrészre vonatkozó igényét a szeptember havi normatíva igényléssel együtt nyújthatja be a fenntartó székhelye szerint illetékes Igazgatóságához a mellékletben szereplő igénylőlapon. Az Igazgatóság az igényeket a normatíva igényléssel együtt, azzal egyező módon bírálja el. A minisztérium a szükséges előirányzatot a Magyar Államkincstár részére a normatíva kiutalásához szükséges kerettel együtt biztosítja.

(3) Az 1. § (1) bekezdésének *c*) pontja szerinti fenntartó az 1. § (2)–(5) bekezdés szerinti támogatásrészre vonatkozó igényét a minisztériumhoz nyújtja be. A támogatást a minisztérium közvetlenül – pótelőirányzatként – biztosítja az érintett felsőoktatási intézmény részére.

9. §

(1) A fenntartó köteles az 1. § (2)–(5) bekezdés szerinti támogatásrész 2006. december 31-ig fel nem használt részét visszafizetni.

(2) A támogatást a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamattal növelt összegben kell visszafizetni a központi költségvetésbe, ha a támogatást a fenn-

tartó nem az e rendelet szerinti feltételeknek megfelelően használta fel. A fenntartó a kamatot az igénybevétel napjától a visszafizetés napjáig terjedő időszakra köteles fizetni.

(3) A fenntartó a támogatás felhasználásáról legkésőbb 2006. december 31-i fordulónappal, a zárszámadás, illetve a normatív támogatás elszámolás keretében köteles elszámolni.

(4) Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a támogatásnak a fenntartó általi az igénylésére, folyósítására és elszámolására az 1. § (1) bekezdésének a)–c) pontjában

meghatározott szervezetekre vonatkozó külön jogszabályok rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

10. §

E rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
oktatási miniszter

Melléklet a 18/2006. (IV. 24.) OM rendelethez

Adatlap a szakmai és informatikai normatíva igényléséhez

Az intézményfenntartó neve:

Számlavezető bank neve:

Bankszámlaszáma:

Adószáma:

Megye megnevezése:

KSH kód:

A nevelési-oktatási intézmény			Az 1. § (2) bekezdés szerinti tanulók száma összesen	Az 1. § (3) bekezdés szerinti tanulók száma		Az 1. § (4) bekezdés szerinti összesített gyermeklétszám	Az 1. § (5) bekezdés szerinti tanulók száma összesen
sor-szám	neve	OM azonosítója		1. § (3) bek. a)	1. § (3) bek. b)		
Az 1. § (2)–(5) bek. szerinti egyes támogatásrész igények összege							
A fenntartó 2006. évi teljes támogatási igénye							

Kelt: 2006.

.....
fenntartó aláírása

P. H.

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 12/2006. (IV. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság házszabályi rendelkezés alkotmányellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére, továbbá mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatára irányuló beadvány tárgyában – *dr. Bihari Mihály* és *dr. Paczolay Péter* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Országgyűlés az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdését, valamint 20. § (2) bekezdését sértő mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet idézett elő azáltal, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 23. § *b)* pontjával, a 47. § (4) és (6) bekezdésével, valamint a 75. § (3) bekezdésével összefüggésben nem határozta meg a képviselői álláspont lényegének kifejtéséhez szükséges felszólalási idő biztosításának garanciális szabályait.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy szabályozási feladatának 2006. december 15-ig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 23. § *b)* pontjának és 47. § (4) bekezdésének „és a felszólalási időkeretekre” szövegrésze, a 47. § (6) bekezdése, valamint a 75. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határo-

zatnak (a továbbiakban: Házszabály) a felszólalási időkereteket és a hozzászólások időtartamát érintő egyes rendelkezései alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára terjesztett elő kérelmet. Vagylagos kérelme – az indítványban kifejtett ugyanazon alkotmányossági probléma kapcsán – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatára és megállapítására irányult.

1. Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmány 2. § (2) bekezdésébe foglalt, a népszuverenitás választott képviselők útján való gyakorlására irányadó szabályból, továbbá az Országgyűlésre, az országgyűlési képviselőkre vonatkozó alkotmányi rendelkezésekből következik az országgyűlési képviselő felszólalási joga, az ún. parlamenti beszédjog. A képviselő felszólalási joga nélkül az Országgyűlés alkotmányos funkciói nem érvényesülhetnek, ezért garanciális jelentősége van a beszédjogra vonatkozó szabályozás tartalmának (esetleges korlátozásának). A képviselő felszólalási joga – mint Alkotmányból következő jog – közvetlenül érinti az Országgyűlés alkotmányos működését is. Az indítványozó kifejtette, hogy a Házszabály a felszólalási időtartamok kétféle korlátozását alakította ki. Egyrészt meghatározza egyes felszólalási fajták időtartamát [pl. kétperces hozzászólás a Házszabály 50. § (4) bekezdésében], másrészt lehetővé teszi az időkeretes tárgyalást (amikor az adott tárgyban képviselőcsoportonként felhasználható időkeret áll rendelkezésre – a Házszabály 53. §-ában foglaltak alapján). Az indítványozó szerint a Házszabály a felszólalási idő korlátozásának e kétféle módján kívül más korlátozást nem ismer, így erre vonatkozóan nem is tartalmaz szabályt. Nincs pontos házszabályi rendelkezés a legfontosabb felszólalás, az egyes képviselői felszólalások időtartamát illetően. A Házszabály – vizsgálni kért – 23. § *b)* pontja szerint a Házbizottság készít javaslatot a felszólalási időkeretekre, amelyről a 47. § (4) és (6) bekezdése alapján az Országgyűlés vita nélkül, egyszerű többséggel határoz. Az indítványozó szerint a házbizottsági javaslatok a képviselői felszólalási jogot nyilvánvalóan korlátozzák (hiszen időkereteket állapítanak meg), a gyakorlatban pedig kialakult a Házszabály ezen rendelkezéseinek olyan értelmezése, hogy az ily módon meghatározott időkeret túllépése esetén a képviselői beszédjog legsúlyosabb korlátozására, a szó megvonására kerülhet sor. Az indítványozó szerint a Házszabály jelölt rendelkezései a mellett, hogy az országgyűlési képviselőknek az Alkotmányból eredő felszólalási jogát sértik, egymásnak akár ellentmondó értelmezésre is alapot adnak.

Az indítványozó mindezek alapján kérte a Házszabály 23. § *b)* pontjából, valamint a 47. § (4) bekezdéséből a „felszólalási időkeretekre” szövegrész, valamint a 47. § (6) bekezdésének megsemmisítését.

2. Az indítványozó utalt arra, hogy az Alkotmány 24. § (4) bekezdése szerint az Országgyűlés működését és tárgyalási rendjét a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Házszabálynak kell

megállapítani. Mivel a Házsabálynak több rendelkezése is tartalmaz a képviselői felszólalási jogot korlátozó szabályt, ezért alappal merülhet fel, hogy az időkeretek konkrét formái mögött kétharmados többségű parlamenti akaratnak kell állni. Ezért – a jelen ügyben vizsgálni kért – a felszólalások időtartamára vonatkozó rendelkezések is pontos házsabályi rendezést igényelnek. A felszólalások időtartamának meghatározása ugyanis szükségképpen a parlamenti beszédjog korlátozását eredményezi, ezért annak esetenkénti javaslatokban, ajánlásokban való rögzítése minden garanciát nélkülöz. A képviselői felszólalási jog korlátozásának – vélte az indítványozó – kiszámítható házsabályi rendelkezéseken kell nyugodnia, nem esetenként, egyszerű többséggel meghozott (adott esetben a szó megvonásának jogkövetkezményét is magában hordozó) döntéseken. Az indítványozó kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság a 4/1999. (III. 31.) AB határozatában mulasztásban megnyilvánuló alkotmányvétséget állapított meg a parlamenti ülésezési rend kétharmados házsabályi rendezésének hiánya miatt hasonló okok alapján, így amennyiben az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll kérelmének nem adna helyt, a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását kezdeményezte.

3. Az indítványozó a Házsabály 75. § (3) bekezdésének vizsgálatát is kérte. A Házsabály e rendelkezése a bizottsági munkára vonatkozik, s kimondja: „A bizottság a hozzászólások időtartamát képviselőcsoportonként azonos időtartamra korlátozhatja.” Az indítványozó úgy vélte, hogy – hasonlóan a fent kifejtettekhez – a minimális felszólalási idő rögzítésének hiánya oda vezet, hogy tényleges vita nélkül bonyolítható le a bizottsági tárgyalás. Példát hoz arra nézve, amikor a bizottság egyszerű többsége két percen határozta meg a hozzászólások képviselőcsoportonkénti maximális időtartamát. Az indítványozó a Házsabály 75. § (3) bekezdése tekintetében is annak megsemmisítésére, illetve (vagylagosan) a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására terjesztett elő kérelmet.

Az indítványozó végül utal arra, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság úgy ítéli meg, hogy a sérelmezett rendelkezésekhez kapcsolódó alkotmányos követelmény megállapításával az alkotmányvétség kiküszöbölhető, úgy az alkotmányos követelmény megállapítását kezdeményezi.

II.

1. Az Alkotmány jelen ügyben érintett szabályai szerint:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

(2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

„20. § (2) Az országgyűlési képviselők tevékenységüket a köz érdekében végzik.”

„24. § (4) Az Országgyűlés a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Házsabályban állapítja meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét.”

„61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”

2. A Házsabály egyes rendelkezései értelmében:

„23. § A Házbizottság

a) állást foglal az Országgyűlés ülészakonkénti és heti munkarendjéről;

b) javaslatot készít az ülések napirendjére, időtartamára és a felszólalási időkeretekre;

c) megvitatja az Országgyűlés működését érintő önálló indítványokat, és ezekkel kapcsolatban állást foglal;

(...)”

„26. § (1) A Házbizottság ülését az Országgyűlés elnöke hívja össze és vezeti. Az Országgyűlés ülésének ideje alatt az elnök összehívhatja a Házbizottság ülését.

(...)

(3) A Házbizottság a döntéseit egyhangúlag hozza meg. Egyhangú döntés hiányában a 23. § a), f), g), m) pontjáról az Országgyűlés, egyéb esetekben az Országgyűlés elnöke dönt.”

„47. § (1) Az ülés napirendjére az elnök a Házbizottság ajánlása alapján tesz javaslatot. E javaslatot legkésőbb az ülést megelőzően két nappal meg kell küldeni a képviselőknek és a 45. § (1) bekezdésében felsorolt személyeknek.

(2) A szavazások várható időpontját – az előre nem tervezhető, pl. ügyrendi szavazások kivételével – a napirendi javaslatban fel kell tüntetni.

(3) Az ülés megkezdéséig a Kormány vagy legalább tizenöt képviselő – indokolással ellátott – javaslatot nyújthat be a napirendi javaslat módosítására.

(4) Az ülésen az elnök ismerteti a Házbizottság napirendi javaslatát, a napirendre tett eltérő javaslatokat, továbbá a Házbizottságnak a tanácskozás időtartamára és a felszólalási időkeretekre vonatkozó javaslatát.

(5) Ha a jelentéshez törvényjavaslat vagy határozati javaslat, illetőleg a törvényjavaslathoz határozati javaslat kapcsolódik, az indítványokat együtt kell tárgyalni.

(6) A (4) bekezdésben meghatározott javaslatokról – először a napirendi javaslat megváltoztatására tett javaslatokról – az Országgyűlés vita nélkül határoz.”

„75. § (1) A bizottság a napirendjét – a bizottság elnökének a bizottság tagjaihoz előzetesen írásban eljuttatott javaslata alapján – a bizottsági ülés megnyitása után maga állapítja meg. Az ülést megelőzően a bizottság bármely tagja írásban további napirendi javaslatot juttathat el az elnökhöz, amelyet az elnök köteles a bizottsági ülést megelőzően a bizottság többi tagjához eljuttatni.

(2) A bizottság az ülés folyamán a napirendet módosíthatja, de csak akkor bővítheti ki, ha ezzel a bizottság jelenlevő tagjainak több mint kétharmada egyetért.

(3) A bizottság a hozzászólások időtartamát képviselőcsoportonként azonos időtartamra korlátozhatja.”

III.

A parlamenti beszédjog szabályozásának, illetve korlátozásának mind történetileg, mind a nemzetközi összehasonlításban három fő típusát lehet megkülönböztetni: a többszöri felszólalás tilalmát, az egyes beszédek idejének korlátozását, és végül a parlamenti vita olyan időpontban való berekesztését, amikor még vannak előre bejelentett felszólalók (klotúr). Jelen ügyben az indítványozó a parlamenti beszédidő korlátozásának második típusával, az egyes beszédek idejével kapcsolatban vetett fel alkotmányossági problémát. A probléma a magyar szabályozás-történetben széles körű előzményekkel rendelkezik, illetve a külföldi megoldások sajátosságai is támpontként szolgálhatnak. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként – vázlatosan – a hazai közjogtörténeti háttérrel, illetve egyes külföldi országok parlamentjeire vonatkozó szabályozást tekintette át.

1.1. A parlamenti beszédidő szabályozásával összefüggő kérdések már az 1848-as, első írott magyar házszabályban is fellelhetők. A Képviselőház Rendszabályai megfogalmazták a többszöri felszólalás („a tárgy alapelvéhez és lényegéhez egyszernél többször szólni nem lehet”), illetve a beszédolvasás tilalmát. E tilalmakat aztán a későbbi házszabályok is átvették. A házszabályt érintően a dualizmus korának egyik központi témája épp a beszédidő szabályozásának kérdése volt. A parlamenti viták ellenére a házszabályban a századfordulóiig a beszédidő semmilyen számottevő korlátozására nem került sor. A magyar házszabály-történetben az 1875-ös házszabály-revizíó írta elő első ízben, hogy az elnök a tárgytól eltérő képviselőtől – az erre való figyelmeztetés után – megvonhatja a szót, másrészt azt, hogy a megkezdett beszédet az ülés folyamata alatt be is kell fejezni (a következő ülésen folytatni tilos). Kimondta azonban, hogy: „A szövegre felírottak közül azon tag, kire az ülés meghatározott idejének vége előtt egy óranegyeddel kerül sor, joggal bír vagy az ülés idejének meghosszabbítását kéri, hogy beszédét elmondhassa vagy az ülésnek befejezését kéri, egész beszédének a következő ülésre halaszthatása végett...” (Képviselőház Házszabályai 1875. 142. §, a későbbiekben: A Képviselőház Házszabályai 1899. 163. §). E szabály tehát nem a beszédidő hosszát korlátozta, hanem ellenkezőleg: a beszédidő legrövidebb (méltányolható) idejének „egy óranegyedet” ismert el.

A dualizmus korának utolsó átfogó házszabály-revizíójára 1913-ban került sor. E házszabály sem tartalmazott általános időbeli korlátozást az egyes képviselői felszólalásokat illetően (s erre nem is adott felhatalmazást). Ugyan-

akkor több helyen (a törvényjavaslatok érdemi tárgyalását nem érintő, alapvetően ügyrendi típusú kérdésekben) maximálta a felszólalók számát (pl. a részletes vita egyes szakaszainak összekapcsolása tárgyában maximum 4 képviselő nyilváníthat véleményt), de a felszólalás főszabályként továbbra is időhatár nélküli volt. (A Képviselőház Házszabályai 1913. 202. §.) Az egyes képviselői felszólalások idejét is érintő korlátozást egy esetben, a költségvetés tárgyalására vonatkozóan állapított meg. E szerint az éves költségvetés tárgyalása 20. ülésnapjának végén az elnök – tekintet nélkül a még jelentkező szónokokra – lezárhatta a vitát, s a költségvetés éppen tárgyalás alatt álló részéről (a hozzátartozó módosításokkal együtt) elrendelhetette a szavazást (klotúr). Ha az elnök e jogintézménnyel élt, a költségvetés 20. nap utáni (további) tárgyalása során a szónokok legfeljebb fél óra hosszat beszélhettek. (A Képviselőház Házszabályai 1913. 230–233. §.) Ezzel a szabállyal – de hangsúlyozandó, hogy kifejezetten csak a költségvetési vitára vonatkozóan – először jelenik meg a magyar házszabály-történetben az egyes képviselői felszólalások időtartamának limitálása.

1.2. Az 1924-es Nemzetgyűlési Házszabályban a beszédidőt érintő új előírások kétirányúak. Egyrészt – az 1913-as házszabályban csupán a költségvetést érintő – klotúr intézményét valamennyi törvényjavaslatra lehetővé tette (enyhe formája miatt azonban a törvényjavaslatok alapos megtárgyalását nem gátolta). Másrészt – amellet, hogy az általános vitában mindenki időkorlátok nélkül szólhatott – meghatározta a részletes vita idejét. A Nemzetgyűlés Házszabályai (1924.) 212. § (2) bekezdése szerint: „A részletes tárgyalás során 15 percnél tovább egy felszólalás sem tarthat. Az illető képviselő kérheti azonban, hogy beszédét az általa határozottan megjelölendő időpontig folytathassa.” [A 15 perces felszólalási időlimit – néhány kivételtől eltekintve – irányadó volt az ügyrendi felszólalásokra is – lásd a 212. § (3) bekezdését.]

A parlamenti beszédidő általános és részletes vitát egyaránt érintő szabályozására az 1928-as házszabály-revizíóban került sor. E házszabály 149. § (1) bekezdése szerint: „Az általános vita során – amennyiben a házszabályok másként nem rendelkeznek – 1 óra hosszánál tovább egy felszólalás sem tarthat, az illető felszólaló azonban egy ízben kérheti, hogy beszédét az általa megjelölt időpontig – de legfeljebb még 1 óra hosszáig – folytathassa.” A részletes vitát illetően megmaradt a korábbi 15 perces előírás azzal, hogy a hosszabbítás maximum újabb 15 perc lehetett [150. § (1) bekezdés]. Az 1928-as házszabály – a házszabály-történetben eddig nem alkalmazott módon – a bizottsági munkában is időmeghatározással élt, így az ott folyó általános vita során 15 percet, a részletes vitában 10 percet engedélyezett az egyes képviselőknek, ami kétszer 15, illetve egyszer 10 perccel növelhető volt [49. § (2) bekezdés].

A következő, az 1939-es képviselőházi házszabály a beszédidőre vonatkozó szabályozást tovább részletezte (s egyben tovább korlátozta). A vezérszónoki intézmény

bevezetésével a vezérszónoknak az általános vitában 1 óra hosszát, a többi szónoknak 30 percet engedélyezett, amely legfeljebb 60, illetve 30 perccel meghosszabbítható volt. [A Képviselőház Hárszabályai 147. § (1) bekezdés] Megszüntette viszont a részletes plenáris vitát. A 150. § (1) bekezdése kimondta: „A törvényjavaslatoknak a bizottságok által megállapított és elfogadott egyes §-airól a Ház vita nélkül oly módon dönt, hogy az előadók ismertetik [...] a bizottság által eszközölt változtatásokat s ezután az elnök a §-okat egyenként szavazás alá bocsátja.” Az 1939-es hárszabály pontosan meghatározta a bizottsági munkában felszólaló képviselők időkeretét is, e szerint a felszólalások 15 percig tarthatnak, amely 10 perccel meghosszabbítható volt. A bizottsági részletes vita során ugyanazon szakaszhoz egy képviselő maximum háromszor szólhatott, de az újabb hozzászólások már csak 5-5 percesek lehettek (49. §). Az 1939-es hárszabály a parlamenti felszólalás valamennyi formájára (általában 10 vagy 15 perces) külön időkorlátot állapított meg.

Az 1946-os – háború utáni demokratikus – parlament új Hárszabálya (a plenáris ülési beszékidő szabályozása tekintetében) leginkább az 1928-as hárszabályra hasonlított. A beszékidő általános vita esetén maximum 1 óra volt, amelyet meg lehetett hosszabbítani további 1 órával. A részletes vita során a képviselőknek 15 perc állt rendelkezésére, amely még 15 perccel meghosszabbítható volt. [A Nemzetgyűlés Hárszabályai 1946. 76. § (3) bekezdés, 84. §.] A bizottsági munkát érintően az 1946-os hárszabály – a lényegét illetően – fenntartotta az 1939-ben bevezetett megoldást, azzal, hogy az általános vita esetén 30, részletes vitában pedig 10 perces felszólalási időt biztosított az egyes képviselőknek [37. § (1) bekezdés, 38. § (2) bekezdés]. Ez az idő a képviselő kérésére, erre vonatkozó szavazás után, ugyanennyivel növelhető volt. Végül az 1946-os hárszabály – hasonlóan az 1939-eshez – időkeretet állapított meg a napirend előtti és egyéb parlamenti felszólalás tekintetében is.

A polgári kori magyar hárszabály-történet eddigi áttekintése azt tükrözi, hogy a beszékidő és azon belül az egyes képviselői felszólalások időtartamának meghatározása viszonylag későn kerül be a hárszabályokba, azaz a beszékidő hosszú ideig nem kerül érdemi korlátozás alá (s ezt követően is csak fokozatosan: először a részletes vitát, aztán az általános vitát, majd a bizottsági felszólalásokat érintően). Amikor viszont a korlátozások megjelentek – egyébiránt a korabeli nyugati mintákhoz képest is később –, a hárszabályok pontosan meghatározott, előre látható és kiszámítható rendelkezéseket tartalmaztak. Megállapítható tehát, hogy a magyar hárszabály-történetben a képviselői felszólalások idejének limitálása hárszabályi rendezést igénylő kérdés volt.

1.3. A rendszerváltozást megelőzően az Országgyűlés ügyrendjéről szóló 9/1985–1990. számú OGY határozatot az 1/1989. (I. 24.) OGY határozat módosította, és tette közzé az ügyrend egységes szövegét. A nem sokkal később elfogadott 8/1989. (VI. 8.) OGY határozat már nem

az ügyrend, hanem „az Országgyűlés Hárszabályainak módosításáról és egységes szövegéről” rendelkezik. A parlamenti beszékidőt érintően viszont mindkét országgyűlési határozat azt a szabályt tartalmazta, hogy az elnök vagy bármely képviselő javaslatára a hozzászólások időtartamát az Országgyűlés meghatározhatja [8/1989. (VI. 8.) OGY határozat 47. § (1) bekezdés] azzal, hogy intézményesítette az ún. kétperces hozzászólást [vita közben, korábbi felszólalással kapcsolatos észrevétel céljából – 8/1989. (VI. 8.) OGY határozat 44. § (3) bekezdés]. A bizottsági munka során felszólaló képviselő beszédejeire azonban még a fentiekhez hasonló utalást sem tartalmaz egyik OGY határozat sem. A 8/1989. (VI. 8.) OGY határozat az 1994-es hárszabály elfogadásáig kilenc ízben módosult. A parlamenti beszékidőt érdemben érintő új rendelkezéseket csak a jelen ügy tárgyát képező 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat állapított meg.

2. Egyes külföldi hárszabályok – törvényjavaslatok és határozatok vitájára vonatkozó rendelkezései – áttekintése alapján a következők állapíthatók meg:

2.1. Az Egyesült Királyság parlamentjének alsóházában (*House of Commons*) nincs általános szabály a beszékidő hosszára (ugyanakkor az elnök megvonhatja a szót a képviselőtől, ha eltér a tárgytól). Más eljárásokkal azonban korlátozható a viták időtartama. Ilyen más eljárást eredményez a Kormány által beterjeszhető program-indítvány (programme motion), amelyben a Közösségek Háza meghatározza, hogy a törvényjavaslat vitáinak egyes fázisaira milyen időpontban és időkeretben kerül sor (ezzel az eszközzel elég gyakran élnek, a 2002–2003-as években például 71 programindítványt terjesztettek elő). A másik, évszázados hagyománnyal rendelkező, ugyancsak a végrehajtó hatalom kezében levő eszköz a vita lezárására, a guillotine (allocation of time motion; Standing Orders 81.). A guillotine-indítvány célja, hogy egy törvényjavaslat vitáját (napokban, órákban) meghatározott időn belül lezárják. A guillotine-indítványról háromórás időkeretben vitatkoznak a képviselők, és az indítvány elfogadása esetén meghatározzák, hogy mikor kell befejezni a vitát, függetlenül annak aktuális fázisától. Az indítvány elfogadását követően bizottság (Business Committee) határozza meg az adott időkereten belül a javaslat egyes részeire fordítható vita-időkeretet (Standing Orders 82.)

Az Amerikai Egyesült Államokban a Képviselőház (*House of Representatives*) eljárási szabályai szerint a képviselők legfeljebb egyórás időkeretben szólalhatnak fel (Rule XVII, clause 2), de a gyakorlatban nagyon kevés vita folyik az „egyórás szabály” alapján. A javaslatok megvitatására szánt időkeret meghatározásában egy bizottság (Committee on Rules) lát el meghatározó szerepet, amelynek kilenc tagja a képviselőházi többséghez, négy tagja a kisebbséghez tartozik.

Kanadában a Közösségek Háza (*House of Commons*) Hárszabályának átmeneti (legalább a 2006. évben választandó alsóház hatvanadik ülésnapja végéig) alkalmazandó

rendelkezései általános, 20 perces beszédidőt határoznak meg [Standing Orders, 43. (1) (a). A húszperces beszédet követően legfeljebb tízperces időkeretben lehet kérdést feltenni, megjegyzéseket fűzni, beleértve ezekbe a hozzászólásokra adott válaszokat is, míg a tízperces beszédeket követő időkeret öt perc [43. (1) (b–c)].

2.2. A francia Nemzetgyűlés (*Assemblée Nationale*) házszabályának 95. § (2) bekezdése a részletes vitára nézve határozza meg a hozzászólások időtartamának korlátozását. E szerint az egyes szakaszok megvitatása során a képviselők legfeljebb öt percig beszélhetnek, az elnöknek pedig lehetősége van a vita lezárására, miután két, ellentétes véleményt kifejtő képviselő befejezte a beszédét. A Házszabály 103–107. §-ai lehetőséget adnak – a vita egészét érintő – ún. egyszerűsített eljárásra is, ilyenkor korlátozott és időben pontosan meghatározott a hozzászólások lehetősége (a felelős bizottság előadója tizenöt perc, más bizottságok előadói legfeljebb öt perc időkeretet használhatnak fel). 1999 óta a Házszabály az eljárási indítványok megvitatását is kifejezett időkorláthoz köti.

A spanyol Képviselőház (*Congreso de los Diputados*) házszabálya szerint – eltérő rendelkezés hiányában – minden vita esetén biztosítani kell a lehetőséget az adott ügyet támogató és azzal szembenálló álláspont kifejtésére. A viták esetén rendelkezésre álló időkeret – eltérő rendelkezés hiányában – tíz perc. A Házszabály 76. §-a a vita (idő előtti) lezárásának lehetőségét (klotúr) az elnöknek adja meg. A képviselőcsoport vezetője is tehet a vita lezárására irányuló indítványt. Ebben az esetben a vita lezárását megelőzően egy-egy támogató és ellenző beszédre kerülhet sor, amely legfeljebb ötperces lehet.

Az osztrák Nemzeti Tanács (*Nationalrat*) házszabályának 57. § (1) bekezdése szerint, eltérő rendelkezés hiányában, a képviselők legfeljebb húsz percen belül szólhatnak hozzá a vitához. Egyes esetekben a Nemzeti Tanács – az elnök indítványára – hosszabb időtartamú hozzászólást is engedélyezhet. Az 57. § (2) bekezdése szerint a vita kezdete előtt a Nemzeti Tanács, illetőleg az elnök az Elnöki Konferencia véleményének kikérését követően rendelkezhet úgy is, hogy az egyes képviselői hozzászólások húsz percnél rövidebbek is lehetnek. A Házszabály szerint ilyenkor legalább tízperces beszédidőt kell biztosítani. Ezen túlmenően, a Nemzeti Tanács, illetőleg az elnök elrendelheti, hogy az adott képviselőcsoporthoz tartozó harmadik képviselő hozzászólását követően a képviselőcsoporthoz tartozó további képviselők legfeljebb öt percen belül szólhatnak hozzá. Az 57. § (3) bekezdése szerint az Elnöki Konferencia véleményének kikérését követően az elnök dönthet úgy, hogy az egyes frakciók képviselői előre meghatározott időkeretben szólhatnak hozzá a vitához. Néhány parlamenti eljárásra speciális rendelkezések irányadók, így a 74. § (2) és (3) bekezdései szerint a törvényjavaslat harmadik olvasata során (lényegében a koherencia-vita), az indítványokról csak a Nemzeti Tanács hozzájárulása esetén nyitható vita, és minden hozzászóló legfeljebb öt percig beszélhet.

A német Szövetségi Gyűlés (*Bundestag*) házszabályának 35. §-a értelmében – amennyiben eltérő döntés nem

születik – a vitában mindegyik szónok legfeljebb tizenöt percig beszélhet. A képviselőcsoportok indítványozhatják, hogy valamely képviselőjük hozzászólási ideje legfeljebb negyvenöt perc legyen. Az elnök a beszédidőket meghosszabbíthatja, ha a napirendi pont vagy a vita ezt szükségessé teszi. A klotúr-indítványról a 25. § (2) bekezdése szerint csak akkor lehet szavazni, ha minden képviselőcsoport legalább egyszer hozzászól a vitához.

Az olasz Képviselőház (*Camera dei Deputati*) szervezetét és eljárását rendező házszabály a vita általános szabályai közé illesztve foglalkozik a beszédidővel. A 39. § (1) bekezdése szerint, ha a házszabály rövidebb időtartamot nem állapít meg, bármely javaslatról szóló vitában a hozzászólások ideje nem lehet több harminc percnél, továbbá, a 43. § szerint, minden képviselő csak egyszer szólhat hozzá a vitához. Ez az időkeret bizonyos törvényhozási tárgyknál (alkotmánymódosítás, választójogi törvény stb.) a kétszeresére emelkedik, illetve a Képviselőház elnökének jogában áll, hogy minden képviselőcsoportból egy vagy több képviselő hozzászólási idejét meghosszabbítsa a tárgyalt törvényjavaslat fontosságára tekintettel. A 41. § (1) bekezdése szerint az ügyrendi kérdésekben az előterjesztett javaslat ellen és mellett – az ügyrendi javaslat előterjesztőjén kívül – egy-egy képviselő legfeljebb öt percen belül szólhat.

IV.

1. A történeti és a nemzetközi összehasonlítás alapján megállapítható, hogy a parlamenti képviselők beszédidőjének szabályozása mögött egyfelől az egyéni képviselői jogok érvényesülése, másfelől a hatékony parlamenti munka biztosítása közötti egyensúly megteremtésének igénye áll. A szabályozás által biztosítani kell, hogy a parlament be tudja tölteni funkcióját a közügyek megvitatását illetően, azaz a képviselőknek kellő idő álljon rendelkezésre álláspontjuk kifejtésére, és mindez ne vezethessen obstrukcióhoz vagy a parlamenti munka más módon való ellehetetlenüléséhez.

Ennek az egyensúlynak a biztosítása a hatályos magyar Alkotmányból levezethető követelmény. Az Alkotmány és az alkotmánybírói gyakorlat alapján a képviselők parlamenti szólásszabadsága alkotmányi védelemben részesül csakúgy, mint a parlamenti működés hatékonyságának alkotmányos elve.

Az Alkotmánybíróóság a 34/2004. (IX. 28.) AB határozatában a következőket állapította meg: „A parlamenti szólásszabadság a véleménynyilvánítás szabadságának lényeges alkotóeleme, amely az Alkotmány 61. § (1) bekezdésének védelme alatt áll. A szabad véleménynyilvánítás érvényesülésének kiemelten fontos helyszíne az Országgyűlés, az a terep, ahol az ország sorsát közvetlenül érintő ügyekben érvek és ellenérvek felsorakoztatását követően döntést hoznak a képviselők. Alkotmányos törvényalkotás nem képzelhető el a parlamenti tanácskozás nyilvánossága és a képviselői felszólalások szabadsága nélkül.” (ABH 2004, 490, 498.)

A parlamenti működés hatékonyságával – mint a jogállamiság egyik működési elvével – kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 27/1998. (VI. 16.) AB határozatában kifejtette: „Bár a Házzsabály megalkotására az Alkotmányban adott felhatalmazás az Országgyűlés működése szabályainak és tárgyalási rendjének megállapítására szól [24. § (4) bekezdés], a hatékony parlamenti működés messze e technikai értelemben vett működési renden túlmutató, ‘alkotmányos elv’.” (ABH 1998, 197, 202.) Más döntés ezt akképpen erősítette meg, hogy: „A parlamenti működés hatékonyságát az alkotmánybírói gyakorlat alkotmányos elvként kezeli.” [4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52, 63.]

2. A Házzsabálynak a képviselők beszédidejét közvetlenül meghatározó szabályai három csoportba sorolhatók.

a) Az első csoportba a percekben meghatározott, gyors reagálást igénylő felszólalások tartoznak. Így pl. a sürgősségi javaslat benyújtását követően az előterjesztő azt legfeljebb két perc időtartamban megindokolhatja [46. § (2) bekezdés]; a Házzsabály rendelkezik a vita közbeni kétperces felszólalásról [50. § (4) bekezdés]; a napirenden nem szereplő halaszthatatlan és rendkívüli ügyekben a képviselőcsoport vezetője legfeljebb öt perc felszólalásra jogosult [51. § (1) bekezdés]; a napirendi pontok tárgyalása után rendkívüli ügyben legfeljebb öt percig lehet szólni [51. § (4) bekezdés] stb. (Mindezeket túl a Házzsabály, a felszólalást érintő pontos időkeret-meghatározást közel húsz esetben tartalmaz.) E rendelkezésekből az tűnik ki, hogy a Házzsabály megalkotói e tekintetben fontosnak tartották az előre tervezhető, pontosan meghatározott felszólalási idő megállapítását, amelynek egyik garanciája épp a Házzsabályba foglalásban érhető tetten.

b) A második csoportba az alapvetően frakciójogként meghatározott időkeretes tanácskozás tartozik (53. §). Bár időkeretes tanácskozás a Házbizottság által bármely napirendi pont tárgyalására vonatkozóan kezdeményezhető (amely a gyakorlatban nem vált általánossá), a Házzsabály speciális rendelkezéseket is tartalmaz a vita idejéhez kapcsolódóan (legalább tizenöt képviselő írásbeli kérelmére). Előírja pl., hogy a kormányprogram vagy a bizalmatlansági indítvány esetén 10 óránál, költségvetési törvényjavaslat esetén 30 óránál, a költségvetés végrehajtásáról, illetve a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak költségvetéséről 15 óránál stb. kevesebb időt nem lehet az általános vitára meghatározni [53. § (4) bekezdés]. E csoportba vonható az a szabály is, amelynek értelmében az interpelláció és kérdés tárgyalására hetente legalább 90 percet kell biztosítani [115. § (3) bekezdés], valamint az azonnali kérdések órájára előírt legalább 60 perc [119. § (1) bekezdés]. Látható tehát, hogy míg az első csoportba tartozó felszólalásoknál a Házzsabály az egyes képviselők felszólalását illetően maximum-időt határoz meg, addig a második csoportba tartozó esetekben – tárgyaként – minimum-időről rendelkezik.

c) A harmadik csoportba a Házzsabályba normatív időkorlát nélkül felvett felszólalási időkeret-meghatározás

tartozik. A felszólalási időkeret mint jogintézmény eltér a fentebb bemutatott időkeretes tanácskozástól. Míg az időkeretes tanácskozás – ha ezt egyáltalán kezdeményezik (tehát kivételesen) – az adott tárgy, illetve törvényjavaslat megtárgyalásának legkevesebb idejét határozza meg, addig a felszólalási időkeret a parlamenti beszédidő egy más aspektusát ragadja meg: az egyes képviselő beszédidejére vonatkozik, mégpedig minden esetben, amikor a napirenddel együtt az Országgyűlés a felszólalási időkeretéről is határoz. Míg az időkeretes tanácskozást a Házzsabály pontosan rendezi (az 53. §-ban), addig a felszólalási időkereteket érintően kimondja: az erre vonatkozó javaslatot a Házbizottság készíti [23. § b) pont]; a Házbizottság – amelynek elnöke az Országgyűlés elnöke, tagjai az Országgyűlés alelnökei és a frakcióvezetők (24. §) – döntéseit egyhangúlag hozza, egyhangú döntés hiányában azonban (a felszólalási időkereteket érintően) az Országgyűlés elnöke dönt a javaslatról [26. § (3) bekezdés]. Az ülésen az elnök ismerteti a Házbizottságnak a tanácskozás időtartamára és a felszólalási időkeretekre vonatkozó javaslatát [47. § (4) bekezdés], amely javaslatokról az Országgyűlés vita nélkül határoz [47. § (6) bekezdés]. E harmadik csoportba tartozik végül az a rendelkezés is, amely szerint a bizottság a hozzászólások időtartamát képviselőcsoportonként azonos időtartamra korlátozhatja [75. § (3) bekezdés].

Az Alkotmánybíróság a parlamenti beszédjogra vonatkozó szabályok e harmadik – az indítvánnyal érintett – csoportjára nézve folytatta le a vizsgálatot.

3. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint „A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam”, a 2. § (2) bekezdése a népszuverenitás elvét rögzíti: a nép a hatalmat választott képviselők útján, valamint közvetlenül gyakorolja. Az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdésének egymásra vonatkoztatott alkotmánybírói értelmezése a jogállamisághoz tartozó demokratikus jelzőt töltötte meg tartalommal. Az Alkotmánybíróság szerint az Alkotmány 2. § (2) bekezdésében deklarált „hatalomgyakorlás tekintetű csak a közhatalom demokratikus forrásának, illetve megnyilvánulásának” [16/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 140, 146.]. Az Alkotmánybíróság kifejtette: „a demokratikus jogállam alkotmányi követelményei meghatározzák az Országgyűlés és a Kormány tevékenységének, általában véve a közhatalom gyakorlásának kereteit és korlátait” [30/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 220, 233.]. A demokratikus hatalomgyakorlás alkotmányi követelményeinek egyik összetevőjét határozza meg az Alkotmány 20. § (2) bekezdése is, amely kimondja, hogy „az országgyűlési képviselők tevékenységüket a köz érdekében végzik.” A demokratikus jogállam követelményei között az országgyűlési képviselők feladata többek között a közügyek megvitatása [50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 2003, 566, 576.]. Ez a feladat számos alapjog érvényesülésének is előfeltétele. Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítási szabadsággal összefüggésben kifejtette, hogy e jog „nem csupán alapvető alanyi jog, hanem

e jog objektív, intézményes oldalának elismerése egyben a közvélemény, mint alapvető politikai intézmény garantálását is jelenti” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.]. A véleménynyilvánítási szabadság alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe kell venni [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.].

3.1. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az országgyűlési képviselőknek a köz érdekében végzett tevékenysége egyrészt a közügyek szabad parlamenti megvitatásában – mint a demokratikus törvényalkotás egyik nélkülözhetetlen előfeltételében –, másrészt a választópolgárok megfelelő tájékoztatásában nyilvánul meg, abban, hogy kellő információ birtokában vegyenek részt a politikai diskurzusban [lásd 50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 566, 576.]. Legfontosabb intézményi kerete ennek az Országgyűlés, amelynek hatékony működése éppúgy a demokratikus jogállam követelményei szerint kell, hogy alakuljon, mint az országgyűlési képviselők parlamenti szólásszabadsága a közügyek megvitatásának terén. Az Alkotmánybíróság a 62/2003. (XII. 15.) AB határozatában a demokratikus jogállamból következő, a törvényhozással szembeni követelményrendszer állított fel. Leszögezte: „a demokratikus jogállam feltételezi továbbá a demokratikusan elfogadott eljárási szabályokat, illetve az azoknak megfelelő döntéshozatalt.” (ABH 2003, 637, 647.) E határozat a demokratikus jogállam megvalósulásának feltételeként említi az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabályok létét és betartását (ABH 2003, 637.). Az ún. kórháztörvény alkotmányossági vizsgálata során pedig arra utalt az Alkotmánybíróság, hogy az előre meghatározott szabályok szerint működő törvényhozás („az ülés szabályszerű összehívása, a napirendi javaslat megfelelő időben való továbbítása”) az Alkotmány 2. § (2) bekezdése szerinti képvisleti hatalomgyakorlásnak is lényeges feltétele. [63/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 676, 685.)

Mint a fentiekből látható, a demokratikus jogállamiságból fakadó követelmények összetett szempontrendszer közvetítenek a hatékony parlamenti működés védelmében. A demokratikus hatalomgyakorlás alkotmányos követelményei magukba foglalják a jogállami intézményrendszer (így az Országgyűlés) hatékony működését, és egyben a népszuverenitáson alapuló, a köz érdekében végzendő képviselői tevékenység alkotmányi védelmét is. A parlamenti munka lényegéhez tartozik a tárgyalásra kerülő ügyek minden oldalú beható megvizsgálása, a legkülönbözőbb vélemények meghallgatása. Következésképpen az Alkotmány 2. § (2) bekezdésében deklarált, a képviselőlet útján való hatalomgyakorlás központi (országos) szinten az Országgyűlés működése által a döntéshozatal – jellemzően a törvényalkotás – folyamatában érvényesül. Ebben a folyamatban a döntés-előkészítés, a törvényjavaslatok megvitatása (a képviselői beszédjog) meghatározó jelentőséggel bír.

3.2. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdése, illetve a 20. § (2) bekezdésének megfelelően el tudják látni feladataikat, elengedhetetlenül szükséges, hogy az Országgyűlés ülésein, illetve a bizottságokban felszólalhassanak, álláspontjuk ismertetéséhez kellő idő álljon rendelkezésre. Ez a hatalomgyakorlás demokratikus jogállami követelményeiből következik.

Jelen ügyben megállapítható, hogy a Házsabály nem tartalmaz előírást arra nézve, hogy milyen normatív szempontok figyelembevételével határozható meg a napirendhez kötődő konkrét képviselői felszólalások időtartama. A Házsabály az ülések tekintetében a Házbizottságnak – Házbizottsági konszenzus hiányában az Országgyűlés elnökének [26. § (3) bekezdése] – szabja feladatául a felszólalási időkeretekre vonatkozó javaslatot [23. § b) pont], amelyről az Országgyűlés egyszerű többséggel határoz [47. § (4) és a (6) bekezdés], a bizottságok pedig maguk korlátozhatják a hozzászólások időtartamát [75. § (3) bekezdés]. E szabályok alapján a mindenkor parlamenti többség elhatározása szerint alakulhat a felszólalási időkeret-meghatározás, a Házsabály e tekintetben nem tartalmaz kisebbségvédelmi előírásokat. [Megjegyzendő, hogy a 4/1999. (III. 31.) AB határozattal elbírált (ABH 1999, 52.) ülésezési rend is hasonlóan (kisebbségvédelmi garanciák nélkül) intézményesült, illetve – Házsabályba foglalás nélkül – hasonlóan intézményesül. A Házsabály 23. § a) pontja alapján itt is a Házbizottság foglal állást a heti munkarendről, házbizottsági konszenzus hiányában pedig az Országgyűlés egyszerű többsége határoz. Az Alkotmánybíróság e tekintetben is a Házsabályba foglalást írta elő az Alkotmány garanciális rendelkezései érvényesülésének biztosítékaként.]

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Országgyűlés működését meghatározó eljárási rendben garanciális jelentősége van a kisebbségvédelmi szabályoknak. A mindenkor parlamenti többség és a mindenkor ellenzék szerepe az Országgyűlés működésében más-más érdekek mentén szerveződik. Míg a kormánytöbbség általában a parlament gyors döntési képességében, addig az ellenzék a meghozandó döntések kritikájában (s ezáltal a döntéshozatal megfontoltabbá tételében) érdekelt. E tendenciából következik a mindenkor kisebbségi vélemények fokozott védelme, hiszen ha a többségi önkorlátozásban osztozik a kisebbség is (mint jelen ügyben a felszólalási időkeretek meghatározása, vagy a bizottsági önkorlátozás során), akkor a kisebbség (a mindenkor ellenzék) a véleménynyilvánítás lehetősége szempontjából elveszti a parlamenti demokráciában őt megillető legfontosabb jogosítványát (az alapos kritika, a közügyek megvitatásának lehetőségét). A parlamenti kisebbség védelmére alakultak ki hagyományosan a házsabályi garanciák, amelyek a parlamenti működés hatékonysága mellett a mindenkor ellenzék történetileg kialakult jogait hivatottak védeni (lásd fentebb az indokolás III/1. részét). Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezért az egyes képviselők beszédidejének meghatá-

rozási módja nem pusztán formai kérdés: az Országgyűlés e téren fennálló szabályozási autonómiáját csak az alkotmányos korlátok között gyakorolhatja. A beszédidő korlátozása ugyanis alapjaiban érinti a kifejtendő vélemény tartalmát, minőségét is: ha nem áll rendelkezésre a képviselői álláspont kifejtésére kellő idő, úgy az szükségképpen tartalmi korlátozást is jelent (mindazon képviselői vélemény, álláspont tekintetében, amelyet a szó megvonása miatt a képviselő nem tudott összefüggően elmondani). Mindezen okoknál fogva megnő a képviselői beszédidőre vonatkozó házszabályi rendelkezések súlya: a kisebbségvédelmi garanciák, a parlamenti működés hatékonysága, a közügyek alapos megvitatásának lehetősége. A felszólalási időkeretek meghatározása során a többségi álláspont érvényesülését feltétel nélkül engedő házszabályi rendelkezések – a Házszabály 23. § *b*) pontja, 47. § (4) és (6) bekezdése, valamint a bizottsági hozzászólás-korlátozást érintő 75. § (3) bekezdése – ezeket a garanciákat nélkülözik.

3.3. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. §-a szerint a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata értelmében a jogalkotó szerv jogalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha az alkotmányellenes helyzet – a jogi szabályozás iránti igény – annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.]. Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.].

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértéktést nemcsak akkor állapít meg, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen szabály nincs [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204.], hanem akkor is, ha az adott szabályozási koncepció belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABK 1998, május, 222, 225.].

Az Alkotmánybíróság a Házszabály tekintetében számos döntésben vizsgált mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet az Alkotmányból eredő garanciák hiánya miatt [törvényjavaslat előzetes normakontrolljára irányuló indítványozási jog garanciáit a 29/1997. (IV. 29.) AB határozatban (ABH 1997, 122.); független képviselők bizottsági tagságának, illetve az összes képviselőre kiterjedő részvételi lehetőség és a helyek arányos elosztásának garanciáit a 27/1998. (VI. 16.) AB határozatban (ABH

1998, 197.); a rendes ülésszakokon belüli ülésezési rend garanciáit a 4/1999. (III. 31.) AB határozatban (ABH 1999, 52.)].

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Házszabálynak a felszólalási időkeretek meghatározására vonatkozó rendelkezései [a 23. § *b*) pontjába és a 47. § (4) bekezdésbe foglalt, a felszólalási időkeretekre utaló rendelkezései, illetve az erről való egyszerű többségű szavazást előíró 47. § (6) bekezdése] nem tartalmazzák a képviselők felszólalási jogát védő garanciákat, s ezáltal alapot adnak olyan felszólalási időtartam meghatározására is, amely kiüresítheti a képviselők politikai véleménynyilvánításra fennálló jogát. Mindez a demokratikus jogállam sérelmét eredményezheti. Ahogy fentebb kifejtésre került, az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdéseiből és a 20. § (2) bekezdéséből fakad az a követelmény, hogy az országgyűlési képviselőknek a napirendek tárgyalása során kellő idő álljon rendelkezésre álláspontjuk kifejtésére. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a törvényhozás működését érintően az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabály, hogy a hatékony parlamenti működés védelme mellett meghatározásra kerüljön: mi az a legkevesebb időtartam, amely alatt az egyes képviselői felszólalások védelem alatt állnak (azaz mi az az időtartam, amely alatt – pusztán az időmúlás miatt – a szó nem vonható meg). Bár a képviselő ismételt (értelemszerűen később következő) felszólalását a Házszabály nem tiltja, a képviselői felszólalási jognak a Házszabály vizsgált rendelkezéseiben fennálló sérelmét ez nem orvosolja, hiszen a felszólalási időkeretek (a védelem alatt álló beszédidő) házszabályi meghatározása nélkül, a jelenlegi eljárási rend nem zárja ki a képviselői felszólalási jogot teljesen ellehetetlenítő rövidségű időkeretek előírását sem. Ebben az esetben az ismételt felszólalás sem biztosít garanciát a képviselői álláspont teljes körű (de adott esetben még vázlatos) kifejtésére (sem).

A Házszabály 75. § (3) bekezdése a bizottsági hozzászólások korlátozásáról szól. E rendelkezés a mindenkori többség szavazatához köti, hogy a hozzászólások időtartamát „képviselőcsoportonként azonos időtartamban” korlátozza. A bizottsági munkát érintő e rendelkezés a frakciók szerinti korlátozás szempontjából hasonlít az ülések tekintetében meghatározott időkeretes tanácskozáshoz (Házszabály 53. §-a), azzal a jelen ügy szempontjából lényeges különbséggel, hogy míg időkeretes tanácskozás esetén a Házszabály meghatározza a képviselőcsoportoknak rendelkezésre álló legkevesebb időt [Házszabály 53. § (3) bekezdés *d*) pont, (4) bekezdés], addig a bizottsági hozzászólásokat illetően ilyen jellegű minimum-idő meghatározást a Házszabály nem tartalmaz. Épp ezen különbség – a védelem alatt álló felszólalási idő meghatározásának hiánya – miatt a bizottsági hozzászólások korlátozása a felszólalási időkeretek meghatározási módjához hasonlít: a képviselőcsoportonként azonos időtartamra korlátozó többségi döntés ugyanúgy – a kisebbségben lévő képviselők védelmét biztosító – garanciák nélküli a bizottsági munkában, mint a Házszabály felszólalási időkeretekre vonatkozó szabályai

az ülések tekintetében. A bizottsági hozzászólásoknál a Hárszabály 75. § (3) bekezdésében lehetővé tett korlátozás, a korlátozás-eljárás kisebbségvédelmet nélkülöző mechanizmusa miatt osztja az ülések tekintetében megállapított, a felszólalási időkereteket érintő alkotmányellenes rendelkezések sorsát. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a bizottsági munka, mint az ülésen való tárgyalás (és döntés) előkészítésének színtere egyébiránt is feltételezi, hogy az egyes képviselői felszólalások csak kivételesen, hárszabályi rendelkezések által övezett garanciák útján (s ne pusztán többségi elhatározás révén) essenek korlátozás alá.

Az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy a felszólalási időkeretek Hárszabályba foglalása (s ezáltal a képviselői beszéidő garanciájának megteremtése) emellett, hogy előfeltétele a képviselői felszólalási jog érvényesülésének, előfeltétele egyben az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdései, illetve 20. § (2) bekezdése megvalósulásának is. Mint ahogy bemutatásra került: a parlamenti működés hatékonysága alkotmányosan igazolható módon lehet a képviselői felszólalási jog korlátja. Erre tekintettel a beszéidő hossza meghatározható. A képviselői beszédjog tehát korlátozható „tárgyalási jog”, amely a képviselők szólásszabadságának egyenlő gyakorlását hivatott biztosítani s ezért normatív – Hárszabály szerinti – szabályozást igényel. A képviselői felszólalási jog arányos korlátozásának a Hárszabály ez irányú garanciális rendelkezéseinek kell nyugodnia.

A Hárszabály vizsgált rendelkezéseiben alkalmazott megoldás azonban – az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdéseire, illetve 20. § (2) bekezdésére tekintettel – önmagában nem fogadható el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a parlamenti beszéidőt érintő szabályoknak a parlamenti működés hatékonyságának figyelembevétele mellett olyan, a felszólalási időt védő garanciákat is tartalmazni kell, amelyek útján az országgyűlési képviselők véleményének lényegi kifejtése biztosított. E garanciák a Hárszabályból hiányoznak.

3.4. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján végül megvizsgálta a felszólalási időkeretekre vonatkozó szabályozás és az Alkotmány 24. § (4) bekezdésnek kapcsolatát. Az Alkotmány 24. § (4) bekezdése értelmében: „Az Országgyűlés a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Hárszabályban állapítja meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét.” Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „tárgyalási rend” és a „működési szabályok” alkotmányi előírása önmagában is a Hárszabály minősített többséget igénylő szabályozási tárgya közé utalja mindazon tárgyköröket (s a kapcsolódó garanciákat), amelyek az Országgyűlés alkotmányos funkciójának ellátásához közvetlenül kötődnek. Így például az Alkotmánybíróság a 27/1998. (VI. 16.) AB határozatában a független képviselők állandó és ideiglenes bizottságban való részvételi lehetőségének (ABH 1998, 197.), vagy a 4/1999. (III. 31.) AB határozat – az Országgyűlés működésének folyamatossága érdekében – az ülés-

szési rend hárszabályi rendezését írta elő (ABH 1999, 52.). Jelen ügyben az Országgyűlésnek a közügyek megvitatása terén fennálló alkotmányos funkciójához kapcsolódik annak vizsgálata, hogy az Alkotmány 24. § (4) bekezdésbe foglalt felhatalmazás kiterjed-e a felszólalási idő garanciális szabályainak Hárszabályba foglalására.

Az Alkotmánybíróság már több olyan határozatot hozott a Hárszabály vizsgálata során, amelynek tárgya, hogy az Országgyűlés szabályozást igénylő hárszabályi rendelkezést bizottsági állásfoglalással váltott ki. Az Alkotmánybíróság e döntéseiben nyomatékosította: az országgyűlési bizottsági állásfoglalások, az állásfoglalásokkal alakított „parlamenti gyakorlat” nyilvánvalóan nem pótolják a Hárszabályból hiányzó garanciális szabályok létét [29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 129.; 50/1997. (X. 11.) AB határozat, ABH 1997, 327, 329.; 4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52, 60, 63.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata tehát következetes abban, hogy a hárszabályi rendezést igénylő kérdésekben a bizottsági ajánlásokat, javaslatokat – az Alkotmány 24. § (4) bekezdésének sérelme miatt – nem fogadja el még akkor sem, ha az abban foglalt megoldás az Alkotmány más rendelkezéseivel egyébként összhangban áll. Ennek oka, hogy az egyszerű többség által – esetenként – meghatározottak lényegében a Hárszabály rangjára emelkednek az Alkotmányban foglalt minősített többség garanciája nélkül. Ezért nem fogadta el az Alkotmánybíróság a 4/1999. (III. 31.) AB határozatában az ülésezési rend meghatározására irányadó parlamenti gyakorlatot sem. Más döntésében az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy az „élő jog” nem pótolja a normatív szabályozást. [31/1997. (V. 16.) AB határozat, ABH 1997, 154, 158.]. A Hárszabállyal összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutatott: „Tekintettel arra, hogy az Országgyűlés hatásköreit ülésein gyakorolja, az ‘ülésezési rend’ az Országgyűlés működésének és tárgyalási rendjének lényeges eleme, ezért a rá vonatkozó alapvető szabályok elfogadását – minősített többséget előíró, garanciális eljárásban – a Hárszabálynak kell meghatároznia. A munkarend meghatározására irányuló jelenlegi szabályozás lehetővé teszi az Országgyűlés működésére és tárgyalási rendjére vonatkozó alapvető szabályok közé tartozó ülésezési rend (egymást követő ülések) egyszerű többséggel történő meghatározását, noha magának a Hárszabálynak az elfogadása minősített többséget igényel.” (ABH 1999, 52, 62.)

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanezen alkotmányos érvek alapján megállapítható az Alkotmány 24. § (4) bekezdéséből eredő mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség a Hárszabálynak a napirendekhez kapcsolódó felszólalási időkeretek meghatározására (korlátozására) irányuló felhatalmazó rendelkezései vonatkozásában is. Az Országgyűlés egyszerű többsége által hárszabályi, illetve hársbizottsági konszenzus hiányában elnöki javaslatra elfogadott időkeretek, illetve az ennek kötelező voltát értelmező ajánlások – garanciákat tartalmazó hárszabályi keretek nélkül – akkor is szemben állnának az

Alkotmány 24. § (4) bekezdésével, ha egyébként az így meghatározott felszólalási idő hossza adott esetben megfelelő (nem korlátozza aránytalanul a képviselői felszólalási jogot), illetve ha az ajánlás nem tenné kötelezővé az egyszerű többség által elfogadott időkeret betartását (mint ahogy tette ezt a jelenleg érvényben lévő Ügyrendi Bizottság 26/2002–2006. számú ajánlását megelőző 17/2002–2006. számú ajánlás). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alkotmány 24. § (4) bekezdésében meghatározott „tárgyalási rend” és „működési szabályok”, mint a minősített többséget igénylő szabályozási tárgykörök, magukban foglalják a képviselői felszólalásokra rendelkezésre álló időkeretek házsabályi rögzítésének igényét mind az ülések, mind pedig a bizottsági hozzászólások során az egyes képviselők beszédidejét illetően.

3.5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet idézett elő azzal, hogy a Házsabály 23. § *b)* pontjával, a 47. § (4) és (6) bekezdésével, valamint a 75. § (3) bekezdésével összefüggésben nem határozta meg az egyes képviselői felszólalások idejével kapcsolatos azon rendelkezéseket, amelyek garanciát biztosítanak a képviselői álláspont kifejtésére – esetenként – meghatározott időkeret korlátlan szűkítésének kizárására. E garanciális szabályok megalkotásának elmulasztása az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdésének, valamint 20. § (2) bekezdésének sérelmét eredményezi.

Az Abtv. 49. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. Jelen ügyben az Alkotmánybíróság a jogalkotói kötelezettség teljesítésének határidejeként 2006. december 15-ét jelölte meg. Az Alkotmánybíróság a Házsabály alkotmányossági felülvizsgálata során – az Abtv. 1. § *e)* pontján alapuló hatáskörében eljárva – több esetben észlelte, hogy a határozataiban, a Házsabály kiegészítésére előírt határidők eredménytelenül teltek el. A Házsabály jelenleg sem tartalmaz több olyan garanciát, amelyet az Alkotmány – és alkotmánybírósági döntés – alapján a Házsabályba kell foglalni [27/1998. (VI. 16.) AB határozat, ABH 1998, 197.; 4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52.; 50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 2003, 566.].

3.6. Az Alkotmánybíróság a Házsabály 23. § *b)* pontjának, illetve 47. § (4) bekezdésének „és a felszólalási időkeretekre” szövegrésze, a 47. § (6) bekezdése, valamint a 75. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Házsabálynak az indítványozó által megsemmisíteni kért rendelkezései önmagukban nincsenek ellentétben az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdésével, illetve 24. § (4) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság alkotmányellenességet a házsabályi garanciák hiánya miatt állapított meg. A képviselői felszólalások idejét védő rendelkezések Házsabályba foglalása – azaz a felszólalási „minimum-idő” védelmét biztosí-

tó garanciák – mellett a felszólalási időkeretek meghatározására irányadó házsabályi rendelkezések az alkotmány sérelme nélkül alkalmazhatók. Amennyiben az Országgyűlés a jelen határozatban előírt szabályozási kötelezettségének eleget tesz, úgy a Házsabály 23. § *b)* pontjába, 47. § (4) és (6) bekezdésébe, valamint a 75. § (3) bekezdésébe foglalt eljárásokat olyan házsabályi garanciák övezik, amelyekkel együtt e rendelkezések kellő rugalmasságot biztosítanak a felszólalási idők esetenkénti meghatározására.

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az utólagos normakontrollra irányuló indítványi kérelmet elutasította.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét az ügy jelentőségére tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 245/B/2004.

Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a rendelkező rész 1. pontjában foglalt, a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házsabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Házsabály) 23. § *b)* pontjához, 47. § (4) és (6) bekezdéséhez, valamint 75. § (3) bekezdéséhez kapcsolódóan – az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdésére, valamint 20. § (2) bekezdésére tekintettel – a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapításával, valamint a határozat indokolásával. Egyetértek azzal, hogy a rendelkező rész 2. pontja elutasítja a Házsabály 23. § *b)* pontjának és 47. § (4) bekezdésének „és a felszólalási időkeretekre” szövegrésze, 47. § (6) bekezdése, valamint 75. § (3) bekezdése megsemmisítésére irányuló indítványt.

Az indítványban felvetett alkotmányossági probléma elbírálása szempontjából alapvető annak eldöntése, hogy a képviselői beszédjog (értve ezalatt azt, hogy az országgyűlési képviselő az Országgyűlésben – annak plenáris és

bizottsági ülésén – szóban bármilyen témában, bármely javaslatához kapcsolódva, bármilyen időtartamban kifejezheti véleményét) közvetlen alkotmányi védelem alatt áll-e, vagy az országgyűlési képviselő parlamenti beszédjogának védelme közvetlenül levezethető-e valamely alkotmányi rendelkezésből. Ettől függ ugyanis, hogy ez a képviselői egyéni jog alkotmányosan hogyan és milyen mértékben korlátozható.

I.

A beszédjog korlátozása: célok és szabályozási modellek

Már 1848-ban Eötvös József, az akkori országgyűlési házszabály vitája során hangoztatta: „Fő dolog a házszabályoknál, hogy úgy alkottassanak, miszerint mellettök és általuk mindig jó törvényeket lehessen hozni, mégpedig a lehető legrövidebb idő alatt.” A modern parlamentek ugyanis – főként napjainkban – racionálisan szervezett döntéshozó (munka)szervezetek, amelyek egyrészt szuverenitási jogosítványokkal rendelkező döntéshozó hatalmi szervezetek, másrészt viszont magukban hordozzák az aktuálisan kialakult politikai tagoltságot: a megosztásokat és arányokat. A modern parlamenti házszabályok legáltalánosabb, legfontosabb feladata tehát a demokratikus és racionális döntéshozatal biztosítása és annak elősegítése, hogy ennek következtében jó törvények szülessenek. A modern parlamentek házszabályainak tehát egyszerre kell stabilnak és rugalmasnak lenni, egyszerre hordozzák magukban a kontinuitás és az aktuális helyzethez igazodás lehetőségét.

1. A többségi határozatban, valamint a szakirodalomban is szereplő (összehasonlító) történeti elemzésekből kitűnik, hogy a képviselői beszédjog korlátozásának alapvető indoka az obstrukció (vagyis az Országgyűlés döntéshozatala indokolatlan késleltetésének) megakadályozása. Ahogy Pesti Sándor a beszédidő szabályozásával kapcsolatban már a dualizmus korára vonatkozóan is rámutat: „A beszédidő szabályozása kapcsán különösen hangsúlyosabb válik az a parlamentek egész működési rendjét meghatározó alapelv, miszerint törekedni kell az egyéni képviselői jogok érvényesülése és a hatékony parlamenti munka biztosítása közötti optimális egyensúly megteremtésére. Ami ez esetben azt jelenti, hogy a szabályozás egyfelől tegye lehetővé a napirenden lévő ügyek alapos megvitatását, az ellenzéki kritika és alternatíva megjelenítését, a közvélemény tájékoztatását, másfelől azonban akadályozza meg a terméketlen, időhúzó vitákat, az obstrukció kibontakozását, biztosítsa a parlamenti majoritás számára többségi jogainak érvényesítését. A gyakorlatban persze olykor nehéz

annak meghatározása, hogy hol a határ a képviselői jogok legitím érvényesítése és a parlamenti akaratképzés keletkezésének meggátolása között.” (Pesti Sándor: Az újkori magyar parlament. Osiris kiadó, Budapest, 2002, 232. o.)

A képviselői beszédjog korlátozására az egyes parlamentek több, különböző eszközt vettek igénybe, melyek az idők folyamán változtak, eltűntek vagy újra előtérbe kerültek. Ilyen eszköz a többszöri felszólalás, a beszédolvasás, a tárgytól eltérés tilalma, egyes felszólalástípusok esetén a felszólalók számának vagy a felszólalási időtartamoknak a meghatározása, vagy a klotúr (a vita lezárása akkor, amikor még vannak előre bejelentett hozzászólók) szabályozása.

Ezek közül néhány eszköz a hatályos Házszabályban is megtalálható (pl. a tárgytól eltérés tilalma), más, korábban tilalmazott eszköz alkalmazását megengedi (pl. többszöri felszólalás), míg ismét más eszközök esetében hasonló módon, de nem teljesen azonosan szabályoz a Házszabály (így pl. a felszólalási időtartamok vonatkozásában).

Az Országgyűlésre háruló feladatok jelentősen megváltoztak. A tömegtájékoztatási és informatikai eszközök robbanásszerű fejlődésével a parlamenti beszédjog szerepe is átalakult. Nem hasonlítható például össze a korábbi parlamentek és az 1990 utáni országgyűlések által meghozott törvények száma, mint ahogy a képviselők véleményének kifejtésére, a közvéleménnyel való megismertetésére sem az egyetlen eszköz annak a parlamenti vitában való elmondása (l. sajtótájékoztatók, honlapon közzététel stb.). Különös jelentőséggel bír viszont a parlamenti ülések azon néhány órája, amelyet a televízió, illetve a rádió közvetít.

2. A képviselői beszédjog korlátozására számos szabályozási modell létezik. „Általánosnak tekinthető azonban, hogy a beszédidőre vonatkozó ügyrendi szabályok diszpozitív jellegűek, vagyis azoktól a ház esetenként eltérhet. Ilyenkor gyakran a házelnöknek van kezdeményező szerepe, aki ezt általában a frakciók előzetes megállapodása alapján teszi. Az előírt időkeretektől mindkét irányban lehetséges eltérés.” (Szente Zoltán: Bevezetés a parlamenti jogba. Atlantisz 1998, 245. o.)

A házszabályok általában meghatározzák a képviselőket megillető beszédidők minimális vagy maximális hosszát, ám e tekintetben rendkívül széles a skála (kezdve az Amerikai Egyesült Államok Képviselőházában rendelkezésre álló egyórás időkerettől egészen a svéd modellig, amely 4 perces hozzászólásra ad lehetőséget a képviselőnek akkor, ha felszólalásának várható időtartamát nem jelenti be előre – és még ez a beszédidő is korlátozható).

Összességében megállapítható, hogy többféle parlamenti modell létezik a parlamenti beszédidő korlátozására, és nem határozható meg egyetlen, mindenek felett álló, univerzálisan elfogadott alkotmányos modell.

II.

Képviselői beszédjog: közvetlen alkotmányi védelem vagy az Országgyűlés önszabályozási autonómiájába tartozó kérdés?

A többségi határozat az Indokolás IV. rész 1. pontjában kijelenti: „Az Alkotmány és az alkotmánybírói gyakorlat alapján a képviselők parlamenti szólásszabadsága alkotmányi védelemben részesül ...”, majd ezt a védelmet különböző alkotmányi rendelkezésekből vezeti le. Álláspontom szerint a képviselők beszédjogának közvetlen alkotmányi védelme nem állapítható meg.

1. A beszédjog és a parlamenti szólásszabadság kapcsolata

A többségi határozat a fenti kijelentésének alátámasztására bevonja a vizsgálatba az indítványozó által meg nem jelölt Alkotmány 61. § (1) bekezdését, és hivatkozik az Alkotmánybírók 34/2004. (IX. 28.) AB határozatára. A képviselői beszédjog és a parlamenti szólásszabadság fogalma azonban nem azonosítható egymással. Sente Zoltán megfogalmazásával élve: „A beszédjog a felszólaláshoz, a parlamenti vitákban való részvételhez való jogot jelenti, lehetőséget biztosít a képviselő számára véleményének kifejtésére. Ez utóbbi szabadságát garantálja a szólásszabadság.” (Sente i.m. 178. o.) Az idézett alkotmánybírói határozat is csak arra mutat rá, hogy „Alkotmányos törvényalkotás nem képzelhető el a parlamenti tanácskozás nyilvánossága és a képviselői felszólalások szabadsága nélkül.” A beszédjog formai vonatkozásaira a határozat nem tér ki, nem elemzi, hogy az minden egyes képviselőt, minden tárgyban, bármilyen időtartamban megillet-e, vagy csak olyan absztrakt jog, amely konkrét megvalósulásában – megfelelő szabályok betartásával – mindhárom szempontból korlátozható.

Álláspontom szerint tehát – mivel a képviselői beszédjog és a parlamenti szólásszabadság a fentiek szerint nem azonosítható egymással – önmagában az Alkotmány 61. § (1) bekezdéséből nem vezethető le a képviselői beszédjog közvetlen alkotmányi védelme.

2. A beszédjog és a közvélemény alakításának szabadsága, a közügyek szabad parlamenti megvitatása és a demokratikus hatalomgyakorlás követelménye [Alkotmány 2. § (1) és (2), illetve 20. § (2) bekezdése]

A képviselők részéről a közvélemény alakításának a parlamenti beszédjog gyakorlása csupán egyik eszköze, melynek általános jelentősége – a tömegtájékoztatási és az információs eszközök fejlődésével párhuzamosan – csökken, más, hatékonyabb eszközöknek adva át a teret (ez különösen igaz a bizottsági viták esetén, amelyek – a jelenleg hatályos Házsabály alapján – csak a sajtó számára nyilvánosak, és amelyekről a közvélemény csak a sajtón keresztül értesülhet).

A közügyek szabad parlamenti megvitatásának vizsgálatakor tekintettel kell lenni arra, hogy ez nemcsak a törvényalkotási folyamatban, hanem a napirenden kívüli hozzászólásokban, a Kormány ellenőrzésének eszközein keresztül (pl. interpelláció), illetve – kis részben – a politikai vitanapokon keresztül valósul meg. Ezekben az esetekben a Házsabály viszont szigorú időkereteket határoz meg.

A képviselő a meghozandó döntést nemcsak beszédjogának gyakorlása által befolyásolhatja, ennél sokkal fontosabb eszközök is rendelkezésére állnak: egyrészt az Alkotmány által is biztosított törvénykezdeményezési joga, másrészt a Házsabály 94. § (1) bekezdésében biztosított, módosító indítvány benyújtására vonatkozó joga. Mind a törvényjavaslat, mind a módosító indítvány benyújtásakor a képviselőt indokolási kötelezettség terheli; ennek hossza azonban nem korlátozott, a képviselő bármilyen terjedelemben kifejtheti érveit, és az általa jónak tartott szabályozási mód mellett bármilyen terjedelemben érvelhet.

3. A beszédjog, mint egyéni képviselői jog

A parlamenti beszédjog, mint a képviselőt – képviselői megbízatására tekintettel – megillető egyéni jog elválasztandó azoktól a jogoktól, amelyek valamely frakcióban betöltött tagságára tekintettel illetik meg, illetve azoktól a jogoktól is, amelyek magát a frakciót illetik meg. Az egyéni képviselői jogok minden képviselőt – tekintet nélkül arra, hogy kormánypárti vagy ellenzéki frakciónak tagja-e, esetleg független – egyformán megilletnek, korlátozásukra is csak úgy kerülhet sor, hogy az minden képviselőre egyformán vonatkozzon. Éppen azért, mivel ez egyéni képviselői jog, nem tartozik a kormánypárti/ellenzéki dimenzióba, így korlátozásakor a kisebbségvédelmi eszközök hiányának számonkérése sem értelmezhető. Ameddig a korlátozás minden egyes képviselőre vonatkozik, nem tekinthető alkotmányellenesnek. [Azokban az esetekben, amikor reális veszélye lehet annak, hogy az ellenzéki képviselők egyéni képviselői jogainak gyakorlását a kormánypárti képviselők akadályozhatják, a Házsabály kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz. Így például a Házsabály 98. § (5) bekezdése alapján a képviselőcsoport vezetője – ülészakonként hat alkalommal – kérheti a képviselő által benyújtott, ám a bizottság által tárgysorozatba nem vett törvényjavaslat tárgysorozatba vételét. E körbe tartozik a 106. § (1)–(2) bekezdésének azon rendelkezése is, mely szerint szavazni kell azokról a módosító javaslatokról is, amelyekről a szavazást a képviselőcsoport vezetője kérte (egy döntési javaslat határozathozatalakor legfeljebb három alkalommal).]

4. A beszédjog lehetséges korlátai; a „szó megvonása” jogintézmény jellege

Az Országgyűlés Ügyrendi bizottsága elnökének felkérésére Sente Zoltán tanulmányt írt a felszólalási és tanácskozási időkeretek nemzetközi szabályozásának témájáról. (Bővebben lásd dr. Sente Zoltán: A felszólalási és tárgya-

lási időkeret – Szakértői jelentés. Készült 2003 szeptemberében az Országgyűlés Ügyrendi Bizottsága elnökének megbízásából, száma: URB-31-1/2003.) E tanulmányában a nemzetközi példákat elemezve az alábbiakra mutatott rá: „az európai parlamenti jogok sajátossága az, hogy jelentős mértékben preferálják a képviselők frakciók szerinti tagozódását. (...) E szerint nem csupán a korlátlan képviselői beszédjog lenne illuzórikus, hanem a valamennyi napirendi pontot illető egyéni képviselői felszólalási jog sem érvényesül. Ez még akkor is igaz, ha egy állam alkotmányjoga – szemben például a magyarral – expressis verbis tartalmazza a képviselők felszólalási jogát. (...) Vannak ugyan olyan felszólalástípusok, amelyek esetében mindegyik képviselőt megilleti a felszólalási jog – mint például a személyes érintettség esetében, vagy az ügyrendi javaslattétel céljából való felszólalásnál – ám a napirend megvitatását illetően ez a jog inkább jogintézményként érvényesül és nem egyéni alanyi jogként”. (Szente i.t. 18–19. o.)

Általános jelleggel állapítható meg, hogy az egyéni képviselői beszédjognak az egyes napirendi viták tekintetében való korlátozása akkor fogadható el, ha az két feltételnek megfelel: egyfelől a korlátozás általános (nem személyre szabott, minden egyes képviselőre vonatkozik), másfelől biztosított az, hogy a vitában mindegyik képviselőcsoport kifejthesse véleményét.

A szó megvonása nem a beszédjog korlátozásának egyik eszköze, hanem a parlamenti fegyelmi jog egyik szankciója, melynek alkalmazására a Házsabály által meghatározott esetekben, fegyelmi vétség elkövetésekor kerülhet sor. Ilyen fegyelemsértés, fegyelmi vétség az is, ha a képviselő nem tartja be az Országgyűlés azon döntését, amely konkrétan meghatározza az adott törvény/határozati javaslat vitájában a képviselők rendelkezésére álló beszédidő hosszát. A felszólalási időkeret túllépésével a képviselő az Országgyűlés (egyedi) döntésével – amely jogi erejét tekintve ugyanolyan, mintha a Házsabály valamely rendelkezése kerülne alkalmazásra – helyezkedik tehát szembe, mely cselekedetnek szükségszerű szankciója kell, hogy legyen a szó megvonása.

III.

A hatályos magyar szabályozás alkotmányi gyökerei, jellemzői

Az Alkotmány 24. § (4) bekezdése biztosítja az Országgyűlés számára, hogy működésének szabályait – néhány, magában az Alkotmányban szabályozott alapvető rendelkezéstől eltekintve – maga állapíthassa meg a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Házsabályban. Az Országgyűlést nagyfokú szabadság illeti meg a Házsabály megalkotásakor, önszabályozási autonómiája olyan Alkotmány által védett hatáskör, amelybe az Alkotmánybíróság csak nagyon súlyos érvek és indok

kok alapján, szélsőséges esetekben, közvetlen alkotmány-sértés esetén avatkozhat be.

Az országgyűlési képviselők beszédjogát sem az Alkotmány, sem maga a Házsabály közvetlenül nem deklarálja. A Házsabály általános rendelkezései alapján azonban az országgyűlési képviselők bármely napirendi ponthoz, bármilyen terjedelemben hozzászólhatnak. Ezen generális szabály alól három típusú kivételt határoz meg:

1. Amikor a külön nevesített hozzászólás-típusokhoz meghatározott időtartamot rendel. {Így: napirenden kívüli hozzászólás 5 perc [51. § (1) bekezdés], ügyrendi hozzászólás 1+2+2 perc [52. § (1) bekezdés], interpelláció 3+4+1 perc [115. § (3) bekezdés] stb.}

2. A Házsabály részletesen szabályozza a napirendi pont időkeretben való tárgyalását (53. §). Ekkor a Házbizottság (megegyezés hiányában az Országgyűlés elnöke) javaslatára az Országgyűlés plenáris ülése arról dönt, hogy a meghatározott napirendi pont tárgyalására összességében hány perc áll rendelkezésre. Az időkeretben azt határozza meg az Országgyűlés (egyszerű többséggel), hogy az egyes országgyűlési képviselőcsoportok részére hány perc beszédidő áll rendelkezésre, annak konkrét – az egyes képviselők beszédjogát közvetlenül érintő – korlátozására a képviselőcsoporton belüli megegyezések (frakciósabályzatok) alapján kerül sor.

3. Végül a Házsabály ismeri az egyes napirendi pontokhoz kapcsolódó felszólalások időtartamának meghatározását [23. § b) pont, 47. § (4) bekezdés].

Az egyes napirendi pontokhoz kapcsolódó felszólalások időtartamának meghatározásakor az Országgyűlés a képviselők kétharmadával elfogadott Házsabályban döntött egy szabályozási modell mellett, melynek lényege a következőkben foglalható össze:

a) az egyes napirendi pontokhoz való hozzászólás hossza általánosságban nincsen korlátozva, az a Házsabály szerint bármennyi ideig tarthat;

b) amennyiben valamely okból szükségessé válik a hozzászólások időtartamának korlátozása (pl. ne lehessen obstrukciós eszköz, vagy a parlamenti képviselők egyenlő eséllyel kaphassanak szót a televízió-közvetítés ideje alatt), a konkrét felszólalási időtartamokra az a Házbizottság készít javaslatot, amelyben minden parlamenti képviselőcsoport képviselve van, és amely döntéseit egyhangúlag hozza;

c) amennyiben a Házbizottság nem tud egyhangú döntést hozni a felszólalási időtartamok kérdésében, a javaslatról (mind abban a kérdésben, hogy előterjeszt-e ilyen javaslatot, mind a konkrét időtartamok vonatkozásában) az Országgyűlés elnöke dönt;

d) függetlenül attól, hogy a felszólalási időkeretre vonatkozó javaslat [amelyet a Házsabály 47. § (1) bekezdése szerint az elnök terjeszt a plenáris ülés elé] a Házbizottság vagy az Országgyűlés elnöke döntésén alapul, a felszólalási időkeretekre vonatkozó javaslatról minden esetben az Országgyűlés határoz (e döntéséhez a jelenlévő

képviselők egyszerű többségének a szavazata is elégséges).

Mint az az I. részben bemutatásra került, többféle szabályozási rendszer létezik, a beszédjog időbeli korlátozására vonatkozóan nem határozható meg egy „univerzális” alkotmányos modell. Ugyanígy bemutatásra került az is, hogy az előzőekben ismertetett, Házsabályban meghatározott modell nem alkotmányellenes, az indítványban eredetileg megjelölt alkotmányi rendelkezésekkel – a 2. § (2) bekezdésével, illetve a 24. § (4) bekezdésével – nem áll ellentétben. Ugyancsak nem áll fenn ellentét az Alkotmánybíróság által a vizsgálatba bevont 2. § (1) bekezdésével, 20. § (2) bekezdésével és 61. § (1) bekezdésével. [Ez utóbbi – mint azt a II. rész 1. pontja bemutatta – a parlamenti szólásszabadságot, vagyis a képviselői beszédjog tartalmát védi, vagyis azt, hogy a képviselő véleményét bármely tárgyban szabadon kifejezheti. Nem jelent azonban ugyanakkor formai védelmet is, sem azt, hogy a képviselő bármikor, bármilyen terjedelemben, bármihez hozzászólhat. Ennek korlátja egyrészt maga az, hogy az Országgyűlés napirendi pontokat tárgyal meg („tárgyra térés” és következményei, Házsabály 54. §), másrészt a különböző időbeli korlátok (pl. hozzászólás típusa szerint a napirenden kívüli hozzászólásra megállapított időkeret, vagy az időkeretben való tárgyaláskor a képviselőcsoportok által az egyes képviselőknek „kiosztott” hozzászólási idők).]

A képviselői hozzászólások időtartamának meghatározására több különböző, modell létezik (és ezek vonatkozathatóak a magyar alkotmányjog szabályozási kereteire is). Az egyik modell alapján a házsabályok általánosságban meghatározhatják, hogy a törvény-, illetve határozati javaslatok tárgyalásánál mennyi lehet a hozzászólásra rendelkezésre álló idő (így pl. külön az előterjesztő részére rendelkezésre álló idő, az általános vita első, és további körében rendelkezésre álló idő), amelytől az Országgyűlés, esetleg a (levezető) elnök egyedi döntése alapján lehet eltérni (általában mindkét irányba). A másik – szintén alkotmányos – modell a korábban ismertetett, hatályos magyar modell. Az Országgyűlés önszabályozási autonómiájából következően természetesen a jelenlegi modellt bármikor megváltoztathatja, meghatározhatja az egyes hozzászólások minimális/maximális időtartamát stb. A különböző modellek közötti választás joga azonban kizárólag az Országgyűlést illeti meg, az Alkotmánybíróság egyik modellt sem kényszerítheti rá az Országgyűlésre.

A jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Házsabályból következik-e, hogy minden egyes részlefkérdésben (így a felszólalási időkeret meghatározásakor is) a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával kell döntenie az Országgyűlésnek?

Az Alkotmány 24. § (4) bekezdése alapján az Országgyűlés – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával – a Házsabályban állapítja meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét. Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti azt, hogy minden apró részletszabályt a Házsabályban kell rögzíteni. A jelenleg ha-

tályos Házsabály több, az Országgyűlés általános működésével összefüggő eljárási kérdésben való döntést a plenáris ülés elé utal, a (határozatképes Országgyűlésben) jelenlévő képviselők egyszerű többségének a szavazatához köt (így például a napirend – akár az előzetesen kiküldöttek napirendi javaslat szerinti, akár módosított formában – elfogadását is, amely minden döntéshozó szervezet – így az Országgyűlés – működésének az egyik legfontosabb eljárási döntése). Hangsúlyozandó, hogy ezek mögött az egyszerű többséggel elfogadott döntések mögött nem pusztán az aktuális (az adott eljárási döntést megszavazó) parlamenti többség áll, hanem a korábban, a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Házsabály azon rendelkezései is, amelyek lehetővé teszik, hogy e kérdésekben a plenáris ülés, alkalmanként döntsön. E döntések legitimitását tehát maga a Házsabály adja. Az Alkotmány 24. § (4) bekezdésében megfogalmazott, az Országgyűlés önszabályozási autonómiájának része az, hogy a Házsabály megalkotásához megkívánt konszenzussal (a jelenlévő képviselők kétharmadának a szavazatával) dönthet úgy is, hogy a döntéshozatal racionalitásának, rugalmassá tételének érdekében meghatározott eljárási kérdéseket az aktuális (a szavazásban részt vevő) többség döntéséhez köt. Nem vitatható el az Országgyűléstől az a jog, nem alkotmányellenes tehát az a szabályozási megoldás, hogy az Országgyűlés a (jelenlévő) képviselők kétharmadának a szavazatával arról határoz, hogy azt követően meghatározott (eljárási kérdésekben való) döntéseket a képviselők egyszerű többségének az akaratához köt. A többségi határozat IV. rész 3.1. pontja visszautal az Alkotmánybíróság 62/2003. (XII. 15.) AB határozatára, mely leszögezte, hogy „a demokratikus jogállam feltételezi továbbá a demokratikusan elfogadott eljárási szabályokat, illetve az azoknak megfelelő döntéshozatalt.” Ennek feltétele az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabályok léte és betartása. Álláspontom szerint a hatályos szabályozás megfelel ezeknek a követelményeknek: a konkrét felszólalási időkeretnek az Országgyűlés egyszerű többsége általi megszavazása mögött az Alkotmány 24. § (4) bekezdésében meghatározott, az Országgyűlés autonómiájára és önszabályozására vonatkozó felhatalmazás áll.

A Házsabály több olyan döntést is tartalmaz, amely az országgyűlési képviselők egyszerű többségének szavazatával korlátoz képviselői egyéni jogokat. A beszédjog alapvető korlátozását jelenti például a klotúr intézménye: ez annak ellenére nem tekinthető alkotmányellenesnek, hogy sokkal kiszámíthatatlanabb, mint a felszólalási időkeret (utóbbi esetében a képviselő tisztában van azzal, hogy hány percet beszélhet), és nem az összes képviselő, hanem a hozzászólásra bejelentkezettek és véleményük kifejtésére váró (tehát egy konkrétan meghatározható csoport) beszédjogát érinti az alkalmazása.

Képviselői beszédjog és racionális döntéshozatal

Az, hogy a Házsabály bizonyos, az Országgyűlés működésével kapcsolatos döntéseket – így például a napirend megállapítását [47. § (6) bekezdés], a vita előre nem terve-

zett lezárását [59. § (2) bekezdés] – az Országgyűlés plénuma elé utal, melyről az egyszerű többséggel dönt, azt a célt szolgálja, hogy az Országgyűlés a felmerülő, konkrét (konfliktus) helyzeteket megfelelő rugalmassággal tudja kezelni, a döntéshozatal racionális keretek között folyjék. (A klotúr alkalmazásával megakadályozható az obstrukció, de ugyanezt a célt is szolgálhatja a napirendről való plenáris döntés.) Ebbe a körbe tartozik az egyes felszólalások időtartamának meghatározása is.

Az, hogy az egyes napirendi pontok (törvény-, illetve határozati javaslatok) tárgyalásakor milyen időtartamú képviselői hozzászólások indokoltak, nagyban függ a tárgyalás alatt álló javaslattól. Az, ami egyes javaslatok tárgyalásakor már-már obstrukció-gyanús hosszú hozzászólás, más javaslatok esetében esetleg az érvek kifejtésének csak kis részére elegendő. Ráadásul a parlamenti hozzászólások esetében vannak kiemelt időszakok (pl. televízió-közvetítés időszaka, vagy azon időszakok, amikor a rádió-közvetítést a legtöbben hallgatják), amelyek során biztosítani kell, hogy az egyes képviselőcsoportok egyenlő eséllyel juthassanak szóhoz, fejthessék ki véleményüket. Mindez indokoltá teheti a felszólalási időtartamoknak az Országgyűlés általi, a konkrét javaslat jellemzőit figyelembe vevő meghatározását. Bár az a leginkább demokratikus, ha az Országgyűlés elé kerülő javaslatról a Házbizottságban történik megállapodás, az sem tekinthető a demokratikus jogállamiság követelményébe ütközőnek, ha – megegyezés hiányában – az elnök terjeszti elő a javaslatot: mindkét esetben szükséges ugyanis az Országgyűlés döntése ahhoz, hogy a javaslatban foglaltak az országgyűlési képviselőket is kötelezzék.

Arról, hogy szükséges-e felszólalási időtartamok meghatározása, illetve azok hosszáról egyedileg, és a konkrét, tárgyalás alatt álló javaslat jellemzőit szem előtt tartva célszerű és kell döntenie. Ellenkező esetben ugyanis akár le is bűnülhet az Országgyűlés tevékenysége, megnőhet az obstrukciós veszély, vagy éppen nem jut elegendő idő a kiemelkedően fontos javaslatok megtárgyalására. [Ha a 386 országgyűlési képviselő csak 2 percben és csak egyszer (tehát nem külön az általános és külön a részletes vitában) szól hozzá a javaslathoz, már az is önmagában 772 perc, vagyis közel 13 óra. Ez a kisjelentőségű, esetleg csak egy törvényi rendelkezés apró módosítását tartalmazó javaslat esetén feleslegesen hosszú, míg például a költségvetési törvényjavaslat tárgyalásakor rendkívül rövid, nem kielégítő időtartam lehet.]

A többség és a kisebbség kérdése a felszólalási időkeretek meghatározásakor

A Hábszabály megkérdőjelezhetetlen, axiomatikus elve a konkrét szavazásokban megnyilvánuló parlamenti többség akaratának érvényesítése, s ezzel egy időben a parlamenti kisebbség oltalmazása, olykor a pozitív diszkrimináció alkalmazásával is [erre példa a Hábszabály 75. § (3) bekezdése, amely – függetlenül a képviselőcsoport nagyságától – egyenlő időkeretet biztosít mindegyik frak-

ciónak a hozzászólásra]. Ezen rendelkezéseknek nem az a célja azonban, hogy a kisebbség a parlamenti többség akaratának érvényesülését megkérdőjelezhesse, hanem az, hogy a kisebbségi vélemény részese lehessen a parlamenti döntéshozatal folyamatának, és esély legyen arra, hogy a kisebbségi vélemény többségi véleményként elfogadásra kerüljön. A jelenlegi, az indítványozó által kifogásolt szabályozás azonban nem érinti a többség/kisebbség problémáját, mivel a felszólalási időkeretek minden képviselőre egyaránt vonatkoznak, függetlenül attól, hogy kormánypárti avagy ellenzéki, nagy vagy kis létszámú képviselőcsoportnak a tagja-e, vagy esetleg független képviselő. Nincs korlátozva a felszólalók száma sem; semmi nem zárja ki, hogy a parlamenti kisebbség (az ellenzéki képviselőcsoportok) azáltal, hogy több felszólalót állítanak, összességében hosszabb időtartamban szóljanak hozzá a vitához, mint a kormánypárti képviselőcsoportok. A kifogásolt szabályozás a képviselőkre nézve – mégpedig minden képviselőre egyaránt – állítja fel azt a kötelezettséget, hogy tárgybeli mondanivalóját összefoglalva, tömören, a meghatározott időtartamban fejtsse ki. Ez nem mond ellent a demokrácia követelményének, nagymértékben elősegíti viszont a racionális döntéshozatalt. (A többség/kisebbség kérdése ez esetben nem a kormánypárti/ellenzéki megoszlásban, hanem a hosszan/tömören beszélők vonatkozásában merülhet fel.) Mindezek alapján tehát nem alkotmányellenes az a szabályozási modell, amely a (jelenlévő) képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Hábszabályban arra jogosítja fel a képviselők egyszerű többségét, hogy döntsön arról: meg akarja-e határozni, hogy az adott napirendi pont tárgyalásakor az egyes képviselők (a hozzászólás típusa szerint) ugyanennyi időtartamban fejthetik ki véleményüket a plenáris vita során, valamint, hogy ez az időtartam hány perc legyen.

A Hábszabály 75. § (3) bekezdésének alkotmányossága

Álláspontom szerint a Hábszabály 75. § (3) bekezdése, mely szerint: „a bizottság a hozzászólások időtartamát képviselőcsoportonként azonos időtartamra korlátozhatja”, nem alkotmányellenes. Ez a rendelkezés éppen a parlamenti kisebbséget védő szabályt tartalmaz azáltal, hogy a képviselőcsoport nagyságától függetlenül egyforma időkeretet biztosít a hozzászólásra. Ez alapján tehát összességében ugyanolyan időtartamban szólhat hozzá az a képviselőcsoport, amely pl. 13 tagot delegált a bizottságba és az is, amely 1 főt (l. például az Alkotmány- és igazságügyi bizottság a 2002/2006. parlamenti ciklusban). Ez a szabály az országgyűlési bizottságok önszabályozását biztosítja, célja ugyanúgy a racionális döntéshozatal erősítése, az obstrukció megakadályozása, mint a plenáris tárgyalások időkeretének, illetve a felszólalási időtartamoknak a meghatározása. A rendelkezés különös jelentőséget kaphat akkor, amikor olyan kiemelt jelentőségű törvény bizottsági előkészítése folyik, amelyhez nagyszámú módosító indítványt nyújtottak be, és a meghozandó döntések alapvetően politikailag meghatározott prioritásokon alapulnak (tipikusan ilyen a költségvetési törvényjavaslatok tárgyalása).

Azonban ettől eltekintve is vitatható a többségi határozat indokolásának az a megoldása, hogy lényegileg egyformaként kezeli az Országgyűlés plenáris ülésén, illetve a bizottsági üléseken alkalmazható, a hozzászólások időtartamát korlátozó szabályokat. Álláspontom szerint jobban külön kellett volna választania a Hárszabály 75. § (3) bekezdését a Hárszabály 23. § b) pontjától, illetve 47. § (4) bekezdésétől, külön esetkörökként kellett volna kezelni, és a két esetkör jellemzőit figyelembe véve, részletesebb külön indokolást kellene tartalmaznia a többségi határozatnak. A határozottabb szétválasztást indokolná egyrészt az, hogy a Hárszabály 75. § (3) bekezdése – ellentétben a Hárszabály hivatkozott másik két rendelkezésével – nem az egyes képviselők, hanem a képviselőcsoportok hozzászólásának időtartamát korlátozza (így tehát az időkeretben történő tárgyalással – Hárszabály 53. § – rokonítható), másrészt a döntést nem az Országgyűlés plenáris ülése, hanem a bizottságok hozzák. A bizottságok különböző funkciókat töltenek be, melyeknek a módosító javaslatok döntésre előkészítése (ajánlása) csak egy része, de ide tartozik pl. a miniszterek évenkénti meghallgatása is stb. A bizottsági munka sajátossága, hogy a módosító indítványok sorsáról való döntés ajánlási pontok alapján történik, amelyekből egy-egy kiemelten fontos törvényjavaslat esetén több száz, vagy akár ezer is lehet. Belátható, hogy a korlátlan képviselői beszédjog gyakorlásával megbénítható (lenne) a bizottság munkája, és ezáltal maga a plenáris ülési döntéshozatal is (addig, amíg nem készül el az ajánlás, a képviselők nem szavazhatnak a módosító indítványokról).

Az indítványból kitűnően az országgyűlési vitát – amely végül az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványban teljesedett ki – az Országgyűlésnek és az országgyűlési képviselőknek az a megváltozott gyakorlata váltotta ki, amely alapján a felszólalási időkeretekre tett javaslatokat a képviselők sorozatosan nem tartották be, ennek következtében pedig a szó megvonására került sor. E problémát észelve az Országgyűlés ügyrendi bizottsága két általános érvényű, egymásnak ellentmondó állásfoglalást hozott [17/2002–2006. ÜB. általános érvényű állásfoglalása (2003. április 30.) és 26/2002–2006. ÜB. általános érvényű állásfoglalása (elfogadva: 2003. december 10-én)]. A jelen ügyben álláspontom szerint az Alkotmánybíróság – korábbi gyakorlata alapján – az állásfoglalást nem vizsgálhatja, mivel az az értelmezés keretein nem lép túl, nem pótol hárszabályi rendelkezéseket.

IV.

Az előzőekben általánosságban kifejtetteken túl, kiemelten nem értek egyet a többségi határozat következő rendelkezéseivel:

1. Álláspontom szerint nehezen indokolható, hogy az Alkotmánybíróság az indítványtól eltérve, abban meg nem jelölt alkotmányi rendelkezéseket [2. § (1) bekezdése és 20. § (2) bekezdése, valamint érintőlegesen a 61. § (1) be-

kezdése] is bevont a vizsgálatába, és alapvetően ezekre tekintettel állapította meg az alkotmányellenes mulasztást.

2. A többségi határozat indokolása nem meggyőző a Hárszabály 47. § (6) bekezdéséhez kapcsolódó, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása vonatkozásában. Ez a hárszabályi rendelkezés ugyanis csak azt határozza meg – egy másik hárszabályi rendelkezésre visszautalva –, hogy a felszólalási időkeretről az Országgyűlés vita nélkül (egyszerű többséggel) határoz. Ebből következően álláspontom szerint a többségi határozat indokolása alapján is el kellett volna utasítani mind az alkotmányellenes mulasztás, mind az alkotmányellenesség megállapítását.

3. Nem értek egyet a többségi határozat IV. rész 3.2. pontjában foglalt, a „kellő idő” követelményének az eddigi alkotmánybírói gyakorlattól eltérő (azt nem mennyiségi követelményként meghatározó) értelmezésével. A „kellő idő” kérdésében nem az Alkotmánybíróságnak kellett volna állást foglalnia, hanem azt az Országgyűlés döntésére kellett volna bízni. Az egyes törvényjavaslatok esetében magának az Országgyűlésnek kell döntenie arról, szüksége van-e a felszólalási időkeretek meghatározására, és ha igen, az Országgyűlésnek kell megállapítania annak hosszát.

4. Általános tendenciaként figyelhető meg, hogy a modern parlamentekben csökken a képviselők felszólalási ideje. Ennek megfelelően a hatályos magyar Hárszabály is rövid időtartamokat állapít meg akár országos jelentőségű ügyek tárgyalására is (l. napirend előtti hozzászólások, vagy az interpelláció/kérdés/azonnali kérdés felvetésére és a válaszra rendelkezésre álló időkeret).

5. Az Indokolás IV. rész 2. pontjában a többségi határozat a Hárszabálynak a képviselők beszédidejét közvetlenül meghatározó szabályairól szóló, az időkeretes tárgyalásra, és ehhez kapcsolva a felszólalási időkeretekre vonatkozó szabályozást elemzi. Habár az időkeretes tárgyalás lényege éppen az, hogy az országgyűlési vitára összességében rendelkezésre álló, túl nem léphető időkeretet konkrétan meghatározza, és azt az egyes képviselőcsoportok részére kiosztja, a többségi határozat szerint az a „törvényjavaslat megtárgyalásának legkevesebb idejét határozza meg”. Az időkeretes tárgyalás azonban nem a tárgyalási idő minimumát, hanem éppen maximumát határozza meg, amely túl nem léphető, ez esetben ugyanis az elnök köteles megvonni a szót [l. Hárszabály 54. § (4) bekezdés]. A Hárszabály kisebbségvédelmi szabályként tartalmazza azt, hogy képviselőcsoportonként legalább 30 percnyi időkeretet kell biztosítani, illetve azt, hogy meghatározott törvényjavaslatok tárgyalása esetén, abban, és csakis abban az esetben, ha ezt legalább 15 képviselő

írásban kéri, a vitára rendelkezésre álló időkeret nem lehet kevesebb a Házzsabályban órákban megállapított időtartamoknál.

Az időkeretben való tárgyalásra, illetve a felszólalási időkeretek konkrét meghatározására irányuló eljárás lényegi szabályaiban megegyezik (javaslattevő a Házbizottság, ennek hiányában az Országgyűlés elnöke, az Országgyűlés a jelenlevő képviselők egyszerű többségével dönt). Az Alkotmánybíróság nem vizsgálta sem a korábbi, sem a 2002–2006-os Országgyűlés tényleges gyakorlatát, viszont az indítványozó állítása szerint a felszólalási időtartamok megállapítására gyakran, míg az időkeretes tárgyalásra alig akadt példa a 2002–2006-os országgyűlési ciklus során. Ehhez kapcsolódva nem indokolt azonban azt a következtetést levonni, hogy a felszólalási időtartam meghatározása vált szinte a bevett parlamenti gyakorlattá (felülírva ezzel azt a házzsabályi alapelvet, hogy a felszólalásra rendelkezésre álló képviselői beszédidő korlátlan).

Mindezek alapján nem értek egyet a rendelkező részben foglalt, alkotmányellenes mulasztás megállapításával. Mivel álláspontom szerint nem áll fenn alkotmányellenes helyzet, nincs olyan alkotmányos rendelkezés, illetve jog, amely sérülne, ezért sem a megsemmisítés, sem az alkotmányellenes mulasztás megállapítása nem indokolt. Az alkotmányellenes mulasztás megállapításával, és ezen keresztül az Országgyűlés által választott szabályozási modell közvetett alkotmányellenességének kimondásával az Alkotmánybíróság indokolatlanul beavatkozik az Országgyűlésnek az Alkotmány 24. § (4) bekezdésében biztosított önszabályozási autonómiájába, vagyis azon jogába, hogy működési szabályait maga állapítsa meg.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársasági Elnök 63/2006. (IV. 24.) KE határozata

Zimborás Károlyné főkonzuli felmentéséről

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *c)* pontjában foglalt jogkörömben, a külügyminiszter előterjesztésére *Zimborás Károlyné* főkonzult – érdemei elismerése mellett – fel-

mentem e rangja, valamint a Magyar Köztársaság Afyonkarahisar, Amasya, Antalya, Aydin, Balikesir, Bartin, Bayburt, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Canakkale, Cankiri, Corum, Denizli, Edirne, Eskisehir, Giresun, Gumushane, Isparta, Icel, Istanbul, Izmir, Karaman, Kastamonu, Kirklareli, Kocaeli, Konya, Kutahya, Manisa, Mugla, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Tekirdag, Tokat, Trabzon, Usak, Zonguldak tartományokra kiterjedő konzuli kerülettel működő, isztambuli székhelyű főkonzulátusának vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2005. december 12.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2005. december 22.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/5846/2005.

A Köztársasági Elnök 64/2006. (IV. 24.) KE határozata

dr. Major István rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *c)* pontjában foglalt jogkörömben, a külügyminiszter előterjesztésére *dr. Major István* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet megbízom a Magyar Köztársaság Világkereskedelmi Szervezet (WTO) mellett működő genfi képviselőletének vezetésével.

Budapest, 2005. december 12.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2005. december 22.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/5848/2005.

**A Köztársasági Elnök
65/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

**Varga István rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet felmentéséről**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *c*) pontjában foglalt jogkörömben, a külügyminiszter előterjesztésére *Varga István* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet – érdeimei elismerése mellett – felmentem a Magyar Köztársaság szarajevói nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2006. február 15.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. február 17.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0706/2006.

**A Köztársasági Elnök
66/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

**Varga Imre rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti
kinevezéséről és megbízásáról**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *c*) pontjában foglalt jogkörömben, a külügyminiszter előterjesztésére *Varga Imrét* kinevezem rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté és megbízom a Magyar Köztársaság szarajevói nagykövetségének vezetésével.

Budapest, 2006. február 15.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. február 17.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0707/2006.

**A Köztársasági Elnök
67/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

**dr. Sztáray Péter András rendkívüli
követi és meghatalmazott miniszteri
kinevezéséről**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *c*) pontjában foglalt jogkörömben, a külügyminiszter előterjesztésére *dr. Sztáray Péter Andrást* kinevezem rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré.

Budapest, 2006. február 21.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. február 23.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0826/2006.

**A Köztársasági Elnök
68/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

rendőr dandártábornoki kinevezésről

A belügyminiszter előterjesztésére, az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján, *dr. Ármós Sándor* rendőr ezredest, a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjét, a Rendőrség Napja alkalmából magas színvonalú szakmai tevékenysége elismeréseként, 2006. április 24-i hatállyal rendőr dandártábornokká kinevezem.

Budapest, 2006. április 10.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. április 14.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V-5/1691/2006.

**A Köztársasági Elnök
69/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

rendőr dandártábornoki kinevezésről

A belügyminiszter előterjesztésére, az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján, *dr. Dégi Endre* rendőr ezredest, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjét, a Rendőrség Napja alkalmából magas színvonalú szakmai tevékenysége elismeréseként, 2006. április 24-i hatállyal rendőr dandártábornokká kinevezem.

Budapest, 2006. április 10.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. április 14.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V-5/1696/2006.

**A Köztársasági Elnök
70/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

rendőr dandártábornoki kinevezésről

A belügyminiszter előterjesztésére, az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján, *dr. Gyurosovics József* rendőr ezredest, a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjét, a Rendőrség Napja alkalmából magas színvonalú szakmai tevékenysége elismeréseként, 2006. április 24-i hatállyal rendőr dandártábornokká kinevezem.

Budapest, 2006. április 10.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. április 14.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V-5/1695/2006.

**A Köztársasági Elnök
71/2006. (IV. 24.) KE
határozata**

rendőr dandártábornoki kinevezésről

A belügyminiszter előterjesztésére, az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján, *dr. Kardos Imre* rendőr ezredest, a Köztársasági Őrezred parancsnok-helyettesét, a Rendőrség Napja alkalmából magas színvonalú szakmai tevékenysége elismeréseként, 2006. április 24-i hatállyal rendőr dandártábornokká kinevezem.

Budapest, 2006. április 10.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. április 14.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V-5/1693/2006.

**A külügyminiszter
határozatai**

**A külügyminiszter
9/2006. (IV. 24.) KüM
határozata**

a Magyar Köztársaság és a Jemeni Köztársaság között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről Szánában, 2004. január 18-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 2006. évi XLII. törvény 2–3. §-a hatálybalépéséről

A 2006. évi XLII. törvénnyel a Magyar Közlöny 2006. március 1-jei, 25. számában kihirdetett, a Magyar Köztársaság és a Jemeni Köztársaság között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről Szánában, 2004. január 18-án aláírt Megállapodás 12. cikkének 1. bekezdése szerint a Szerződő Felek tájékoztatják egymást arról, hogy a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges alkotmányos követelményeiknek eleget tettek. A jelen Megállapodás a második értesítés keltének napján lép életbe.

A Jemeni Köztársaság a Magyar Köztársaságot 2004. július 12-én, a Magyar Köztársaság a Jemeni Köztársaságot 2006. április 9-én az Egyezmény 12. cikke 1. bekezdése szerint írásban, diplomáciai csatornákon keresztül érte-

sítette, hogy a Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges eljárásnak eleget tett. Az értesítést a Jemeni Köztársaság Külügyminisztériuma ugyanazon a napon kézhez vette.

A fentiekre tekintettel, összhangban a 2006. évi XLII. törvény 4. § (3) bekezdésével megállapítom, hogy a Magyar Köztársaság és a Jemeni Köztársaság között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről Szánában, 2004. január 18-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 2006. évi XLII. törvény 2–3. §-a 2006. április 9-én, azaz kettőezer-hat április kilencedikén, hatályba lépett.

Dr. Somogyi Ferenc s. k.,
külgügyminiszter

VI. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

Az Új Kézfogás Közalapítvány Alapító Okirata*

(egységes szerkezetben)

A Magyar Köztársaság Kormánya a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) 74/A–74/G. §-ai alapján jogi személyként működő

közalapítványt

hoz létre, állami közfeladat ellátásának folyamatos biztosítására, az alábbiak szerint:

1. A Közalapítvány elnevezése

Új Kézfogás Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítvány).

2. A Közalapítvány alapítója

A Magyar Köztársaság Kormánya.
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1–3.

3. A Közalapítvány székhelye

1074 Budapest, Rákóczi út 70.

4. A Közalapítvány célja

A Magyar Köztársaságnak az Alkotmány 6. § (3) bekezdésében rögzített, a határainkon kívül élő magyarok sorsáért érzett felelősségéből adódó állami közfeladat folyamatos ellátása érdekében a határainkon túl élő magyar kö-

zösségek és a szórványmagyarok gazdasági helyzetének javítása, sajátos gondjai megoldásának előmozdítása a határ menti magyarlakta régiók és Magyarország, valamint a Horvát Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, Románia, Szerbia és Montenegró, a Szlovák Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, valamint Ukrajna közötti gazdasági, elsősorban regionális együttműködés elősegítésével.

Ezen belül:

- a vállalkozások – különösképpen a kis- és középvállalkozások – közötti üzleti kapcsolatok kibontakoztatásának támogatása, gazdálkodási feltételeinek javítása;
- a gazdasági együttműködést vizsgáló elméleti kutatások, szakmai és menedzserképzés támogatása;
- kiállítások, üzletember-találkozók szervezésének támogatása;
- az együttműködés információs bázisának létrehozása, támogatása;
- a határon túli regionális vállalkozásfejlesztési központok támogatása;
- a határon túli kis- és középvállalkozások szakmai fejlődése, üzleti sikere érdekében nyújtott különböző szolgáltatások támogatása;
- közvetlen és közvetett vállalkozásfejlesztési tevékenység támogatása.

Támogatja a határon túli önkormányzatokat és más jogi személyeket elháríthatatlan külső ok (vis maior) előidézte károk enyhítésében.

A Közalapítvány politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt, illetve azoktól anyagi támogatást nem fogad el, pártpolitikai tevékenységet nem végez, országgyűlési képviselői, megyei, fővárosi önkormányzati választáson jelöltet nem állít és nem támogat. A Közalapítvány támogatási rendszere összhangban van a magyar jogrendszerrel és az Európai Unió vonatkozó ajánlásaival.

5. Csatlakozás a Közalapítványhoz

A Közalapítvány nyílt, ahhoz felajánlásokkal bárki csatlakozhat, amennyiben elfogadja a Közalapítvány céljait és működési szabályait, feltéve, hogy csatlakozási kérelmét a Kuratórium elfogadja. Ennek során a Kuratórium a csatlakozni kívánó szervezetről vagy magánszemélyről rendelkezésre álló információkat és – célhoz kötött felajánlások esetén – a megjelölt célt mérlegeli. Elnapolhatja a felajánlások elfogadására vonatkozó döntést, ha a csatlakozni kívánó jogi vagy magánszemélyről további információk bekérését tartja szükségesnek. Elutasíthatja azon célhoz kötött felajánlások elfogadását, amelyek esetében a megjelölt cél nem, vagy csak részben illeszkedik a Közalapítvány Alapító Okiratában rögzített célokhoz. A Kuratórium köteles elutasítani azon felajánlások elfogadását, amelyek esetében a csatlakozni kívánó jogi vagy magánszemélyt erre méltatlannak ítéli, továbbá azon célhoz kötött felajánlások elfogadását, amelyek esetében a megjelölt cél ellentétes a Közalapítvány Alapító Okiratában rögzített célokkal.

* A Fővárosi Bíróság 12.Pk.60.331/95/27. számú jogerős végzésével nyilvántartásba vette.

6. A Közalapítvány vagyona, anyagi forrásai

6.1. A Közalapítvány létrejöttéhez szükséges vagyont a Ptk. 74/G. § (3) bekezdése alapján az azonos célú „Kézfogás” Egyszintenciateremtő és Gazdaságélénkítő Alapítvány (1055 Budapest, Kossuth tér 4.) – egyidejű megszűnésével – Alapítójának, az Illyés Alapítványnak hozzájárulásával ajánlja fel.

6.2. A fentiek alapján a Közalapítvány induló vagyont a jelen Alapító Okirathoz csatolt *1. számú melléklet* tartalmazza.

6.3. Az állam a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott összegű támogatással biztosítja az alapítványi célok megvalósítását.

6.4. A Közalapítvány előbbieken meghatározott vagyonának növekednie kell a Közalapítvány által végzett befektetési és vállalkozói tevékenység eredményével, valamint növekedhet az esetleges csatlakozás során felajánlott vagyon elfogadásával.

6.5. A Közalapítvány céljainak megvalósítására az induló vagyon, a vagyon hozadéka, valamint a Közalapítvány bevételei – ideértve a céltámogatásokat is – 40 000 000 Ft maradványösszegig felhasználhatók.

7. A Közalapítvány vagyonának szerkezete

7.1. Az Alapító Okirat 6.5. pontja szerinti maradványösszeg a Közalapítvány induló törzsvagyonát képezi. A törzsvagyon hozadéka elsődlegesen mindenkor a Közalapítvány működése költségeinek fedezésére fordítandó. Amennyiben a törzsvagyon hozadéka valamely évben meghaladja a Közalapítvány működési költségeit, a különbözetet a Kuratórium a Közalapítvány céljai megvalósításának finanszírozására csoportosíthatja át.

7.2. A közalapítványi vagyon törzsvagyonát meghaladó része

- a Közalapítvány működési költségeinek a törzsvagyon hozadékát meghaladó része fedezésére,
- a törzsvagyon növelésére,
- a Közalapítványnak az Alapító Okirat 4. pontjában rögzített céljai megvalósítására használható fel.

7.3. Mindaddig, amíg a Közalapítvány törzsvagyonának hozadéka nem biztosítja a Közalapítvány működési költségeinek legalább 75%-át, a Közalapítvány törzsvagyonát évente legalább 10 millió forinttal meg kell növelni, legfeljebb 100 millió forintig.

7.4. A Közalapítvány működési költségeire a Kuratórium által évente előre – legkésőbb a tárgyév március 31. napjáig – meghatározott összeg, de legfeljebb a Közalapítvány mindenkori éves költségvetési támogatásának 10%-a fordítható.

8. A Közalapítvány vagyonának kezelése

8.1. A Közalapítvány vagyonának felhasználásáról az Alapító Okiratban, a Szervezeti és Működési Szabályzatban és a Befektetési Szabályzatban részletezett módon a Kuratórium gondoskodik.

8.2. A Kuratórium a Közalapítvány vagyonának kezelésével kapcsolatos technikai feladatok ellátásába külső pénzügyi szervezetet, szakértőt vonhat be.

9. A Közalapítvány vagyonának felhasználása

9.1. A Közalapítvány céljainak megvalósítására – az Alapító Okirat 7. pontjában foglaltak figyelembevételével – a Közalapítvány teljes vagyona, valamint annak hozadéka és a Közalapítvány bevételei használhatók fel, a működési költségekkel csökkentett összegben.

9.2. A Kuratórium a Közalapítvány vagyoni helyzete és bevételei ismeretében minden év elején dönt:

- a Közalapítvány működési költségeinek a törzsvagyon éves hozadékát meghaladó részének fedezéséről,
- a törzsvagyon növeléséről, és
- a Közalapítványnak az Alapító Okirat 4. pontjában felsorolt feladatainak végrehajtásához felhasználható pénzeszközök mértékéről és felosztásuk módjáról.

A Közalapítvány által felhasználható források felhasználási módja a pénzbeli és nem pénzbeli támogatás, a befektetési tevékenység, a vállalkozói tevékenység.

9.3. Az Alapító szándékával összhangban a Kuratórium köteles a Közalapítvány vagyonával az Alapító Okirat, a Szervezeti és Működési Szabályzat és a Befektetési Szabályzat keretei között gazdálkodni, az ebből származó jövedelem a Közalapítvány céljainak megvalósítását szolgálja.

9.4. A Közalapítvány vállalkozói tevékenységet, pénzbeli és nem pénzbeli támogatást, vállalkozói, befektetési tevékenységet csak közhasznú céljának megvalósítása érdekében végezhet, illetve nyújthat. A gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a fent írt tevékenységek finanszírozására fordítja.

A Közalapítvány a támogatásban részesítettekkel a támogatás célját, az elszámolás tartalmát, határidejét és bizonylatait, az ellenőrzés módját és a szerződészegés következményeit tartalmazó szerződést köteles kötni.

9.5. A Közalapítvány céljait szolgáló pénzkihelyezések formái:

- a) pályázatok alapján az Alapító Okirat 4. pontjában megfogalmazott célokra vissza nem térítendő vagy visszatérítendő támogatást nyújt,
- b) egyszemélyes gazdasági társaságot működtet, melynek tekintetében tulajdonosi jogokat gyakorol.

9.6. A Közalapítvány belföldi gazdasági társaság, egyéni vállalkozás magyarországi gazdasági tevékenységét nem támogathatja, külföldre irányuló gazdasági tevé-

kenységet is csak annyiban, amennyiben az a Közalapítvány Alapító Okiratában foglalt célokkal összhangban áll.

9.7. A Közalapítvány belföldi vállalkozásban csak akkor vehet részt, ha az igazolhatóan a határ menti együttműködésre irányul, vagy annak tulajdonosai között az érintett országokban bejegyzett vállalkozás is társtulajdonos.

10. A Közalapítvány vagyona nyilvántartásának és a gazdálkodása eredményeiről történő beszámolás alapvető szabályai

10.1. A Közalapítvány a cél szerinti tevékenységéből, illetve vállalkozási tevékenységéből származó bevételeit és ráfordításait elkülönítetten köteles nyilvántartani.

10.2. A Közalapítvány bevételei:

a) az Alapítótól, az államháztartás alrendszereitől vagy más adományozótól közhasznú célra kapott támogatás, illetve adomány;

b) az egyéb cél szerinti tevékenység folytatásából származó, ahhoz közvetlenül kapcsolódó bevétel;

c) a Közalapítvány eszközeiből, befektetéseiből származó bevétel;

d) egyéb, más jogszabályban meghatározott bevétel;

e) vállalkozói tevékenységből származó bevétel.

10.3. A Közalapítvány költségei:

a) a közhasznú tevékenység érdekében felmerült közvetlen költségek (ráfordítások, kiadások);

b) az egyéb cél szerinti tevékenység érdekében felmerült közvetlen költségek (ráfordítások, kiadások);

c) a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült közvetlen költségek (ráfordítások, kiadások);

d) a közhasznú és egyéb vállalkozási tevékenység érdekében felmerült közvetlen költségek (ráfordítások, kiadások), amelyeket a bevétellel arányosan kell megosztani.

10.4. A Közalapítvány kettős könyvvitelt vezet a hatályos jogszabályokban foglaltak szerint.

11. A Közalapítvány működése

11.1. Az Alapító Illyés Alapítvány az ugyancsak Alapító Magyar Köztársaság Kormánya javára a Ptk. 74/G. § (3) bekezdése alapján lemond az őt megillető alapítói jogok gyakorlásáról, erre tekintettel a továbbiakban, ahol Alapítóról szól jelen Alapító Okirat, ott a Magyar Köztársaság Kormányát kell érteni.

11.2. Az Alapító kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) a Kuratórium elnökének, titkárának, tagjainak kijelölése és a Kuratórium visszahívása;

b) a Felügyelő Bizottság tagjainak megbízása és visszahívása;

c) a Közalapítvány Alapító Okiratának módosítása.

11.3. A Kuratórium:

11.3.1. A Közalapítvány vagyonának kezelője, a Közalapítvány legfőbb döntéshozó szerve a 9–11 főből álló Kuratórium. A Kuratórium tagjai természetes személyek.

11.3.2. A Kuratórium tagjait az Alapító 2007. augusztus 22-ig terjedő időszakra bízta meg. A Kuratórium tagjai ismételten is megbízhatók.

11.3.3. A Kuratórium tagjai:

Bene Zoltán,

Both János,

Gérnyi Gábor,

Koleszár István,

Lábody László,

Melega Tibor,

Reményi Zoltán,

Szentgyörgyi Lajos,

Solymosi József.

A Kuratórium elnöke: *Lábody László.*

11.3.4. A kuratóriumi tagság megszűnik:

– a megbízás lejártával,

– a tag halálával,

– lemondásával,

– a Kuratóriumnak a Ptk. 74/C. § (6) bekezdésében foglaltak alapján való megszűnése esetén,

– a Közalapítvány megszűnésével.

11.3.5. A Kuratórium elnöke és titkára, valamint tagjai tiszteletdíjra és költségtérítésre jogosultak. A tiszteletdíj és költségtérítés fizetésének módját és mértékét a Kuratórium állapítja meg. A tiszteletdíj és költségtérítés éves összege (költsége) nem haladhatja meg a Közalapítvány mindenkor költségvetési támogatásának 1%-át.

11.3.6. A Kuratórium titkára:

A Kuratórium titkára felelősen irányítja a Kuratórium elé kerülő támogatási és vállalkozásfejlesztési döntések előkészítési munkálatait. Feladatának ellátása során ellátja a Közalapítványi Iroda és a Kuratórium közötti koordinációs tevékenységet.

A Kuratórium titkára hatáskörébe tartozik minden olyan egyéb feladat, melyet a Közalapítvány belső szabályzata vagy kuratóriumi döntés a hatáskörébe utal.

A Kuratórium titkárát a Kuratórium tagjai közül az Alapító jelöli ki. Megbízata tagsági jogviszonyának megszűnéséig terjed ki azzal, hogy az Alapító a titkári megbízást a kuratóriumi tagság meghagyásával bármikor visszavonhatja.

A Kuratórium titkára: *Both János.*

11.4. A Kuratórium működése:

11.4.1. A Kuratórium szükség szerinti gyakorisággal, de legalább negyedévenként ülésezik.

11.4.2. A Kuratórium ülése akkor határozatképes, ha azon a Kuratórium tagjainak több mint fele jelen van, és az összehívás szabályszerűen megtörtént.

11.4.3. Határozatképtelenség esetén a Kuratórium ülését 14 napon belül változatlan napirenddel ismételten

össze kell hívni. A megismételt ülés határozatképes, ha a 11.4.2. pontban írtak teljesülnek.

11.4.4. A Kuratórium ülését a Kuratórium elnöke, akadályoztatása – vagy tagságának megszűnése esetén az új elnök kijelöléséig – a Kuratórium titkára hívja össze.

Az ülést a szükséges anyagok megküldésével az indítványtól számított 8 napon belül kell összehívni úgy, hogy a döntéshez szükséges anyagokat legalább 3 munkanappal az ülés megtartása előtt kézhez kell kapniuk.

11.4.5. A Kuratórium a döntéseit a jelen lévő tagok egyszerű szótöbbségével hozza meg. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A Kuratórium tagjainak minősített (kétharmados) szótöbbséggel hozott határozata szükséges a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Befektetési Szabályzat, az éves gazdálkodási terv és költségvetés, az éves gazdálkodási beszámoló és mérleg, valamint az éves közhasznúsági jelentés elfogadásához.

11.4.6. A Kuratórium kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatának és egyéb belső szabályzatainak elfogadása, módosítása;
- a Kuratórium ügyrendjének kialakítása;
- a Közalapítvány éves munkatervének, gazdálkodási tervének, költségvetésének, gazdálkodási beszámolójának és mérlegének elfogadása, illetve jóváhagyása;
- a csatlakozási kérelmek elbírálása;
- a felajánlások elfogadása;
- a pályázatok kiírása, azok feltételeiről való döntés, valamint a pályázatok elbírálása;
- a Közalapítványi Iroda igazgatójának kinevezése, visszahívása, illetve a munkáltatói jogok gyakorlása;
- a könyvvizsgáló megbízása, illetve megbízásának visszavonása.

11.4.7. A Közalapítvány könyvvezetésével és működésével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében a Kuratórium külső pénzügyi szervezetet, szakértőt bízhat meg, díjazás ellenében.

A Kuratórium a közalapítványi cél megvalósítására irányuló projektek műszaki-gazdasági-pénzügyi felülvizsgálatával külső, szakirányú szervezetet, szakértőt bízhat meg.

11.4.8. A Kuratórium a Közalapítvány működéséről és gazdálkodásáról évente az Alapítónak beszámolni köteles. A Kuratórium a Közalapítvány gazdálkodását érintő minden lényegi kérdéstről, valamint a Kuratórium határozatairól köteles az Alapítót tájékoztatni.

A Kuratórium a Közalapítvány éves gazdálkodásának legfontosabb adatait nyilvánosságra hozni köteles.

A Közalapítvány gazdálkodásának, működésének, szervezetének, valamint a Kuratórium egyéb döntéseinek részletes szabályait a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg.

11.4.9. A Kuratórium ülései nyilvánosak. A Kuratórium ülésein a Közalapítvány Kuratóriumának határozatait és az éves közhasznúsági jelentést bárki megtekintheti.

A Kuratórium – kivételesen, az ezt megalapozó indok közzétételével – zárt ülést tarthat, melyet minősített szótöbbséggel határozhat el. Zárt ülést tartani egyes napirendi pontok tekintetében is lehet.

12. A Közalapítvány képvisellete

A Közalapítvány képviselétét harmadik személyek és a hatóságok előtt a Kuratórium elnöke, illetve távollétében – meghatalmazással – a Kuratórium titkára, ez utóbbi tartós akadályoztatása esetén a Kuratórium más tagja látja el.

Az Alapító a Ptk. 74/C. § (4) bekezdésében foglaltak alapján úgy rendelkezik, hogy a Kuratórium a Közalapítvány alkalmazottjának képviselleti jogot biztosíthat, megjelölve a képviselleti jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét.

Felkérés esetén a képvisellet együttes vagy önálló voltáról nyilatkozni kell. A bankszámla feletti rendelkezéshez minden esetben két képviseletre jogosult személy együttes aláírása szükséges.

13. Felügyelő Bizottság

13.1. Az Alapító a Közalapítvány működése és gazdálkodása törvényességének és célszerűségének ellenőrzésére 5 tagú Felügyelő Bizottságot hoz létre, amelynek elnökét a Felügyelő Bizottság tagjai maguk közül választják.

13.2. A Felügyelő Bizottság tagjait az Alapító 2007. augusztus 22-ig terjedő időszakra bízta meg. A Felügyelő Bizottság tagjai ismételten is megbízhatók.

13.3. A Felügyelő Bizottság tagjai:

*Ádám Éva,
Halász Árpád,
Varga Gyula,
Tollár Tibor,
Szerencsés János.*

13.4. A Felügyelő Bizottság tagjai közül elnököt választ.

13.5. A Felügyelő Bizottság Szervezeti és Ügyrendjét maga határozza meg. A Felügyelő Bizottság üléseit annak elnöke hívja össze.

13.6. A Felügyelő Bizottság köteles a Közalapítvány működését, az ügyek teljes körét átfogóan ellenőrizni, így különösen

- a kuratóriumi ülésekről készült emlékeztetők figyelembevételével vizsgálja a kuratóriumi döntések összhangját az Alapító Okiratban meghatározott közalapítványi célokkal és az érvényes jogszabályokkal;
- az éves könyvvizsgálói jelentés figyelembevételével vizsgálja a pénzügyi gazdálkodási tevékenység összhangját, az éves számadásokat és mérleget;

– jogosult célvizsgálatokat folytatni, ha a közalapítványi célok megvalósítását, illetve a pénzügyi-gazdálkodási tevékenység szabályszerűségét veszélyeztetve látja;

– jogosult a Közalapítvány ügyeiről felvilágosítást kérni, a Közalapítvány üzleti könyveit, iratait, a pénzkezelés és utalványozás rendjét megvizsgálni.

13.7. A Felügyelő Bizottság tevékenységének eredményéről és a Közalapítvány működéséről az Alapítónak évente jelentést tesz, a Kuratóriumot erről tájékoztatja.

13.8. A Felügyelő Bizottság tagjai költségtérítésre jogosultak. A költségtérítés módját és mértékét a Kuratórium állapítja meg.

14. Közalapítványi Iroda

14.1. A Közalapítvány működésének segítésére a Kuratórium Közalapítványi Irodát hoz létre, meghatározza annak szervezetét, működését és ellenőrző tevékenységét. A Közalapítványi Irodát a Kuratórium által kinevezett igazgató irányítja.

14.2. A Közalapítványi Iroda igazgatója annak teljes felhatalmazású vezetője, a kuratóriumi ülések tanácskozási jogú, állandó résztvevője.

14.3. Az igazgató hatáskörébe tartozik:

- az iroda irányítása;
- a munkáltatói jogok gyakorlása az Iroda alkalmazottai felett;
- a kuratóriumi döntések, beszámolók, jelentések előkészítése a Kuratórium titkárával együtt, a döntések végrehajtásának megszervezése;
- a Közalapítvány gazdálkodásának, a Kuratórium döntéseinek összhangban történő felelős irányítása;
- gondoskodik a Közalapítvány nyilvántartásainak folyamatos vezetéséről.

14.4. Az Iroda működésének részletes szabályait, az igazgató feladatait, az Iroda tevékenységének ellenőrzését a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzata és annak mellékletei határozzák meg.

15. Könyvvizsgáló

15.1. A Kuratórium a Közalapítvány pénzügyeinek és a számvitel ellenőrzésére – pályázat útján – könyvvizsgálót bíz meg.

15.2. A könyvvizsgáló köteles egynegyed évente a Közalapítvány könyveit megvizsgálni és ennek, továbbá az éves működés vizsgálatának eredményéről a Kuratóriumnak jelentést készíteni.

15.3. A könyvvizsgáló javadalmazásának mértékét a Kuratórium állapítja meg.

16. A Közalapítvány megszűnése

16.1. Az Alapítók a Közalapítványt határozatlan időre hozzák létre.

16.2. A Közalapítvány megszűnésére a Ptk. 74/G. § (9) bekezdése az irányadó.

17. Közhasznúsági rendelkezések

17.1. A Közalapítványt a Fővárosi Bíróság 12.Pk.60 331/1995/15. számú végzése szerint az 1997. évi CLVI. törvény 22. § (3) bekezdése alapján kiemelkedően közhasznú szervezetté minősítette, és az a határokon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenységet végez.

17.2. A Közalapítvány vezető tisztségviselőinek összeférhetetlenségére a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: Kszt.) 8–9. §-ában foglalt rendelkezések irányadóak.

17.3. A Felügyelő Bizottság működésére továbbá alkalmazni kell a Kszt. 11. §-ában foglalt rendelkezéseket.

17.4. A Közalapítvány az Alapító Okiratában foglalt tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait két országos napilapban nyilvánosságra hozza. A Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában rendelkezni kell a Kszt. 7. § (2) bekezdésében foglaltakról.

18. Összeférhetetlenség

Összeférhetetlenségi szabályok:

A kuratóriumi vagy felügyelő bizottsági tagsággal összeférhetetlen helyzetet megállapító jogszabályokon túl:

18.1. A Kuratórium határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], élettársa (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján

- a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkövetendő jogügyletben egyébként érdekelt. Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás.

18.2. Nem lehet a Felügyelő Bizottság elnöke, tagja, titkára, illetve a Közalapítvány könyvvizsgálója

- a) a Kuratórium elnöke vagy tagja,
- b) a Közalapítvánnyal a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, vagy
- c) a Közalapítvány cél szerinti juttatásából – ide nem értve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat – részesülő személy, továbbá
- d) az a)–c) pontban meghatározott személyek hozzátartozója.

18.3. Nem lehet a Közalapítvány vezető tisztségviselője – a közhasznú szervezet megszűntét követő két évig – az

a személy, aki olyan közhasznú szervezetnél töltött be – annak megszűntét megelőző két évben legalább egy évig – vezető tisztséget, amely az adózás rendjéről szóló törvény szerinti köztartozását nem egyenlítette ki.

18.4. A vezető tisztségviselő, a titkár, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet, így adott esetben a Közalapítványt is előzetesen tájékoztatni arról, ha ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

19. Egyéb rendelkezések

19.1. A Közalapítvány – céljai megvalósítása és erőforrásai hatékony felhasználása érdekében – együttműködik a hasonló közfeladatokat ellátó állami, társadalmi szervezetekkel és alapítványokkal.

19.2. A Közalapítvány az 1996. évi CXXVI. törvény 4. § (2) bekezdés c) pontjának megfelelően pártoktól független, azoktól támogatást nem kaphat, országgyűlési képviselőjelöltet nem állíthat és nem támogathat.

19.3. A Közalapítvány gazdálkodásának törvényességét és célszerűségét az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

19.4. A Közalapítvány bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre.

19.5. Az Alapító képviselőt a Közalapítvány tekintetében a Miniszterelnöki Hivatal külkapcsolatokért és nemzetpolitikáért felelős politikai államtitkára látja el, és gyakorolja – az Alapító Okirat módosítása kivételével – az Alapítót megillető jogosultságokat.

19.6. A jelen Alapító Okiratban nem szabályozott feltételekre a Polgári Törvénykönyvnek az alapítványról szóló rendelkezései (74/A–74/G. §-ok), az egyéb alapítványi tárgyú jogszabályok és kapcsolódó polgári jogi rendelkezések az irányadóak.

Budapest, 2006. január 18.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Az Alapító Okirat 1. számú melléklete

A Kézfogás Alapítvány vagyona az 1994. december 31-i állapot szerint

Adatok ezer forintban

Az Alapítvány közvetlen vagyona

Tárgyi eszközök	870
Követelések	17 660
Pénzeszközök	112 082
<i>Összesen:</i>	<i>130 612</i>
Rövid lejáratú kötelezettségek	259
<i>Közvetlen vagyon:</i>	<i>130 353</i>

Az Alapítvány közvetett vagyona

Pénzügyi befektetések a COOPERATIO Kft.-ben	
Alapító vagyon	5 000
Kihelyezett befektetések	
– tárgyi eszközök	29 846
– pénzeszközök	34 402
Átvett, lekötött pénzeszközök	140 912
<i>Közvetett vagyon:</i>	<i>210 160</i>

Az Alapítvány vagyona

Közvetlen vagyon	130 353
Közvetett vagyon (pénzügyi befektetés)	210 160
<i>Együttes vagyon:</i>	<i>340 513</i>

Az Alkotmánybíróság közleménye

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 15. § (2) bekezdése alapján megállapítom, hogy *dr. Tersztyánszkyé dr. Vasadi Éva* alkotmánybírói megbízatása – az Abtv. 15. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt okból – 2006. február 23-án megszűnt.

Budapest, 2006. március 20.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye a 2006. május 1-je és május 31-e között alkalmazható üzemanyagokról

A személyi jövedelemadóról szóló törvény 82. §-a felhatalmazza az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalt arra, hogy az üzemanyagát közzétegye.

Ha a magánszemély az üzemanyagot a közleményben szereplő árak szerint számolja el, nem szükséges az üzemanyagról számlát beszerezni.

Ólmozatlan motorbenzinek:

ESZ-95 ólmozatlan motorbenzin	275 Ft/l
ESZ-98 ólmozatlan motorbenzin	284 Ft/l
<i>Gázolaj</i>	<i>268 Ft/l</i>
<i>Keverék</i>	<i>292 Ft/l</i>

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTEŚITŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásában megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2006. évi éves előfizetési díja: 13 356 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTEŚITŐ** egyes számai megvásárolhatóak a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. telefon/fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, telefon: 321-5971, fax: 321-5275).

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTEŚITŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2006. évi előfizetési díj fél évre 6678 Ft áfával

egy évre 13 356 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez.

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik – többek között – a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelenítéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámon.

Éves előfizetési díja 2006. évre: 20 664 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

2006. évi előfizetési díj egy évre: 20 664 Ft áfával.

fél évre: 10 332 Ft áfával.

Csekket kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékozási forrás.
A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek – ideértve az önkormányzati rendeleteket is –, alkotmánybíróági és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szakértők közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2006. évi éves előfizetés díja: 5040 Ft áfával; féléves előfizetés: 2520 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Az

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI KÖZLÖNY

– az egészségbiztosítási ágazat központi igazgatási szerve, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár hivatalos lapja – az előfizetői érdekeket szem előtt tartva, kedvező áron kívánja az egészségügyi ágazatban érdekeltek rendelkezésére bocsátani a jogszabályok szövegét, valamint a munkához szükséges aktuális OEP-közleményeket, -felhívásokat, -tájékoztatókat. Lapunk címzettjei elsősorban: az alapellátásban részt vevő háziorvosok; fekvőbeteg-ellátó és szakellátó intézmények; gyógyszer, gyógyászati segédeszközt gyártók, illetve forgalmazók; gyógyfürdők; oktatási intézmények; társadalombiztosítási kifizetőhelyek, foglalkoztatók; könyvelők; adótanácsadók stb.

Az Egészségbiztosítási Közlöny előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 fax-számán.

2006. évi éves előfizetési díj: 19 152 Ft áfával, féléves előfizetés: 9576 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Egészségbiztosítási Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó gondozásában 2004. január 1-jétől jelenik meg a Közbeszerzések Tanácsának hivatalos lapja, a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

A Közbeszerzési Értesítő megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. címén (postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2006. évre: 95 760 Ft, fél évre: 50 400 Ft, negyedévre: 26 460 Ft. Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város/község, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj	egy évre	95 760 Ft	☐
	fél évre	50 400 Ft	☐
	negyedévre	26 460 Ft	☐

Csekket kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Jogszabályok hiteles forrásból
A Magyar Közlöny hivatalos kiadója jogszabályi felhatalmazás alapján, a Miniszterelnöki Hivatal felügyeletével készíti.

Vadonatúj kommentárok
A jogszabály-szolgáltatást a megszokott adatbázison és a folyamatosan bővített iratmintatáron kívül már a legfontosabb törvények új magyarázatai is kiegészítik.

Megújult program
Átláthatóbb kezelőfelületek, újabb funkciók, gyorsabb és egyszerűbb keresési módok segítik a felhasználót.

Kedvezőbb árak
Tartalom és ár arányát tekintve, az átlagos felhasználói igényeket alapul véve a hazai elektronikus jogszabálygyűjtemények között ma a legkedvezőbb választás.

Ez így kerek!

próbálja ki ▶

Ha közelebbről szeretné megismerni a megújult Hivatalos Jogszabálytár CD kezelését, tartalmát, látogasson el a Magyar Hivatalos Közlönykiadó jogi szolgáltató központjába, a Közlöny Centrumba, ahol az ingyenes használat mellett szakértő segítséget kaphat.

**MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ
KÖZLÖNY CENTRUM**

1072 Budapest, Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán)
telefon: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.
A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodola László elnök-vezérigazgató.
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.
Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.
Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában vagy a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275), illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.
2006. évi éves előfizetési díj: 90 216 Ft. Egy példány ára: 207 Ft 16 oldal terjedelemben, utána +8 oldalanként +184 Ft.
A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

06.1240 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.

